Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No.43 So. Boston, Mass., Spalio (October) 26 d., 1922m. Metai IX.

Kiek Liaudininkai Laimėjo, Tiek Klerikalai Pralaimėjo

ĮSTEISINTAS PAČIOS UŽMUŠĖJAS.

Bonar Law Anglijos Premieras

RIAUŠĖS GALICIJOJ.

Prancuzai Susirupinę

LIETUVOS ŽINIOS.

KIEK LIAUDININKAI LAIMĖJO, TIEK KLERIKALAI.

Krikščionys demokratai, ukininkų sąjunga, darbo federacija, katalikų sąjunga, Blaivybės katalikų sąjunga, Kat. Moterų Sąjunga ir tt) **PRALAIMĖJO.**

Visi laukė, kuomi užsibaigs rinkimai (spalių 10 ir 11 d.) į Lietuvos Seimą. Dabar jau rezultatai paaiškėjo. Įdomu sulyginti laimėjimus ir pralaimėjimus skaičiaus atstovų procentais įvairių partijų.

Krikščionys demokratai, ukininkų sąjunga, Darbo federacija Steimiamajame Seime turėjo 53 %, Seime gavo 44%, pralaimėta 9%.

Soc. Liaudininkai Demokratai ir Valstiečių Sąj-ga turėjo 25%, gavo 33%, laimėta 8%.

Žemdirbiai ir Pažanga 0%, gavo 3%, laimėta 3%.

Socialdemokratai turėjo 12%, gavo 10%, pralaimėta 2%.

Žydai turėjo 6%, gavo 5%, pralaimėta 1 nuoš.

Lenkai turėjo 3%, gavo 1%, pralaimėta 2 nuoš.

Nepartiniai turėjo 1%, gavo 0%, pralaimėta 1 nuoš.

Iš viso to matome, kad didžiausiu laimėtoju yra valstiečių Sąjunga su liaudininkais. Valio jiems. Jų bus seime visais 8% daugiaus negu Steig. Seime. 3% laimėjo žemdirbiai su pažanga (A. Smetonos ir prof. Voldemaro partija). Daugiausia pralaimėjo krikščionys demokratai 9% ir lenkai 2 nuoš.

NEKALTINA UŽ PAČIOS UŽMUŠIMĄ.

FRESNO, CAL. George A. Harlow, 30 m. amžiaus, netikėtai sugrįžęs namo rado savo pačią Kliarą, 19 m., su jos amžiaus bernioku. Pati ir jos jaunikis ėmė bėgti. Harlow pasiėmė šautuvą ir vijosi paskui. Šovė į pačią, bet nepataikė. Tada pasivijęs ją su šautuvo drutgaliu kelis syk smogė pačiai į galvą, perskeldamas jai galvos kaulą, iš ko ji mirė. Džiurė išteisino vyrą už jo tokį pasielgimą. Jaunikis, kuris lankės pas jo pačią, yra suimtas iš jo tėvų namų.

ANDREW BONAR LAW ANGLIJOS PREMIERAS.

LONDONAS, spalių 23 d. Šiądie Andrew Bonar Law apsiėmė buti Anglijos ministerių pirmininku ir sudaryti ministerių kabinetą. Tai pirmu sykiu po 17 metų Konservatyvai gauna savo žmogų premieru, kad Unijistų partija išsirinko savo vadą.

Nors pirmesnysis Anglijos premieras Lloyd George turi daug pesekėjų ir ateinančiuose rinkimuose gali gauti daug balsų, bet didžiuma Anglijos laikraščių yra priešingi L. George'ui —jį paremia tik "Daily Chronicle" ir "Evening Standard."

Naujoji Anglijos valdžia, regimai, seks Prancuzijos pavyzdį ir stengsis kaip galint daugiau pasinaudoti iš Russijos kėblios padėties.

RIAUŠĖS GALICIJOJE KVARŠINA LENKUS.

VARŠAVA, spalio 23 d. Rytų Galiciją terorizuoja gauja 40 ar 50 žmonių, čion vadinamų anarchistais. Jiems vadovauja ištremtinis Petruševič. Toji gauja naikina javus ir drasko geležinkelius, kaipo protestą prieš Lenkijos užėmimą Galicijos. Ateinančiuose lapkričio mėn. rinkimuose į Lenkijos parliamentą Petruševič raginąs visus balsuoti už bolševikus, nes tie esą priešingi Lenkijai.

Taip sako lenkai. Bet ištikrųjų ar tik nebus didesnės riaušės Galicijoje, nepasitenkinusioje Lenkijos valdžia, nė kaip sukilimas kelių dešimčių "anarchistų,' pritariančių "bolševikams"? Lenkai pratę viską suversti ant bolševikų. Juk jie sako, kad ir visa Lietuva tai yra tik bolševikų ir vokiečių įrankis.

PRANCUZAI SUSIRUPINO.

PARYŽIUS, spalių 23 d. Prancuzijos valdžia yra dideliai susirupinus žiniomis, ateinančiomis iš Vokietijos. Dagirsta, kad kur tik eina Vokietijos kancleris Wirth'as, visur jį turi saugoti stipri sargyba. Prancuzai sako, kad tokia valdžia, kurios nariams kožname žingsnyje grumoja mirties pavojus, negali sutvarkyti suirusių Vokietijos finansų ir, kas Prancuzijai aršiausia — negali mokėti karės kontribucijų tai pačiai Prancuzijai.

ESĄ NIEKAM NETIKĘ.

ROCKFORD, ILL., spalių 23 d. Thomas Cornwell, 63 m. amžiaus, užmuša savo pačios dėdę, Curtis Smith, paskui pats nusižudo. Jis paliko raštelį, kuriame taip pasiteisina: "Aš padariau tat, kaipo pasigailėjimo darbą, nes nė vienas iš mudviejų neesame niekam tikę."

LENKIJOS RINKIMAI.

Prie rinkimų Lenkijos Seimo rengiasi net devyniolika didesnių partijų (neskaitant daugybės mažyčių partijėlių), kurių kiekviena tikisi gauti kontroliuojančią didumą. Rinkimai lapkričio mėnesyje.

LIETUVOS SEIMO RUMAI.

TROCKIO SUNUS PRIEŠINGAS BOLŠEVIZMUI.

Samuel Spevak tarp kitų žinių iš Maskvos praneša, kad Trockis turi 14-os metų sunų, kuris viešai išsireiškia, jog jis yra priešingas bolševizmui. Jis sakosi esąs anarchistas ir netikįs į stipriai centralizuotą valdžią. Trockis daug turi reikalų su miniomis, gi Leninas esąs mokslo vyras ir mėgsta buti vienas sau. Leninas neturįs vaikų.

VOGDAMAS VIŠTAS PAMETĖ $900.

SOMERSET, Pa., spalio 21 d. Farmeriui Schrock, netoli šio miestelio, nakčia dingo 30 vištų. Betyrinėdamas, kas galėtų atsitikti jo vištoms — ar jas šeškai išpiovė, ar vagys pavogė — Schrock rado pas vištinyčios langą mašną su 900 dol. Gudrus farmeris paskelbė, kad jam yra dingę 30 vištų, bet kad vagis gerai užmokėjo už vištas, palikdamas $900.00.

Tuo atsišaukė žmogus, kurs prisipažino, kad jis turįs dingusias vištas, bet pametęs pinigus "kur nors netoli vištinyčios." Jis sutiko, kad armerys pasilaikytų tinkamą vištų vertės sumą, gi likusius pinigus kad jam atsiųstų.

LIETUVOS ŽINIOS

KURTAVĖNAI, rugsėjo 24 d. Per trijų dienų "Nevalninkų atlaidus," Kurtuvėnuose buvo surengtas didelis mitingas. Pradėjo mitingą kun. Gabriolaitis, kuris mane visą laiką drėbsiąs purvais Valstiečių Sąjungą ir Socialdemokratus, bet, jam bekalbant, minia pradėjo nerimauti, vienas kitas jau siulė riestainių užsikąsti, kad tik liautųs plepėjęs. Kiti griežčiau varė į bažnyčią išpažinties klausyti, bei "mišparų" laikyti. Ir nuvarė. Pradėjus kalbėti žygeliui žmonės nusiramino. "Čia, matyt, musų žmogus kalba, nes tiesą sako ir musų reikalus gina" buvo girdėti kalbant. Girdėjosi ir klausiant kelintas numeris Valstiečių Sąjungos surašo.

Dar norėjo kalbėti krikšč. demokratų Darbo Federacijos narys, bet ir tam nepavyko. Nieks neklausė. "Gana jusų "rojaus" —rėkavo. Krikščionys demokratai matydami nieko nepešią sutarė mišparus pradėti. Kunigas nubėgęs užkutrino davatkas skambinti. Minia, nepaisydama skambinimo, ramiai klausė. Bet kunigėliams nesiliovė dantys maudę. Nieko nepešę rugsėjo 24 d. jie nutarė rugsėjo 25 d. bažnyčioj atsigriebti. Na ir sakė graudingą pamokslą! — "Kiekvienas iš jusų nėra vertas kataliko vardo, kas nebalsuos už kr. demokratus. Tas negalįs akių pakelti prieš Kristų, tas nebusiąs išganytas ir tt." Bobelėms, minkštos širdies tokie kunigėlio žodžiai ir graudingas balsas spaudė net ašarą. Atlikęs bažnyčioje, kunigėlis norėjo dar rinkelėje tokį pat mitingą tęsti, bet maža kas klausė. Net sušukus jam: "Valio Krikščioniška Lietuva" — nesukėlė entuziazmo. —Gerai tau šukauti šiltą kampą turint ir riebų kąsnį valgant" murmėjo žmonės minioj. Nieko čia nepešęs kunigas su davatkomis nuėjo į bažnyčią.

Kurtavėniečiai nors retai tegirdi teisybės žodį, bet visgi krikščionis demokratus įvertinti sugeba. **Žemaičių Petras.**

DAR VIENAS DOLERIŲ VAGIS SUGAUTAS.

ČEKIŠKĖ. Čekiškės pašto agenturoje susekta, kad neseniai priimtas raštvedžio pagelbininkas (dar mokinys), išimdinėjo iš paprastų laiškų, siunčiamų iš Amerikos, dolerius, o nuo siunčiamų Amerikon laiškų, nulupinėdavo pašto ženklus. Bet neilgai jam teko tą amatą varyti (apie mėnesį). Rugsėjo 3 d. vienas pilietis savo avižose rado primėtytą daug sudraskytų laiškų, kuriuos surinkęs įteikė vietos milicijai. Ir viskas tapo išaiškinta. Agenturos vedėjas už nepriežiurą tapo prašalintas nuo vietos. Kaszin ar dar ir kitur randasi meisterių? Gal įvedus litus jau jie išnyks.

SKENDUOLIS.

Spalio 4 d. 9 v. 30 m. ryto ties Aleksoto tiltu Nemune prigėrė vienas kareivis su vežimu ir pora arklių. Atsitiko taip: kareivis važiavo krantu vežti iš uosto malkų. Arkliai matyt, buvo ištroškę vandens, metėsi į Nemuną gerti. Kareivis negalėjo jų sulaikyti, arkliai brido gerdami toliaus ir staiga nugrimzdo į vandenį patraukdami sykiu vežimą su vežėju. Niekas nesuspėjo nei vežėjui nei arkliams paduoti pagelbos. Keista, kad aplinkui esantys žmonės neskubėjo skęstančio gelbėti.

LITŲ "KARŠTLIGĖ."

Laisvės Alėjoje pradedant nuo Ukio Banko didžiausias judėjimas, vieni žiuri į "toblyčią" lito kurso, kiti apspitę krautuvių langus skaito išstatytų prekių kainas pervestas į "lietuviškus" litus, žiurėję vienoje vietoje, žiurėk, visa kruva bėga prie kitos krautuvės langų. Privatinėse pinigų mainymo kontorose didžiausias "jomarkas" vieni maino litus į øst-markes, kiti perka, treti parduoda, o banko agentai nei valandėlės neatsitraukia nuo telefono, nieko kito daugiau neišgirsi kaip: 'Allo! kiek litas"?... ir tt.

Kad tik greičiau tąją karštligę persirgus.

UNIVERSITETAS.

Girdėt, kad gali įvykti rektoriaus prof. J. Šimkaus atsistatydinimas dėlei nevykusių paskyrimų kai kurių profesorių ir dėl kitų priežasčių. Mat, kai kurie fakultetai lyg neatsargiai skiria profesoriais asmenis neturinčius nei mokslo laipsnio, nei mokslo darbų. Tiesa, tokie profesoriai iš bėdos gali mokyt, bet mokslo varyti toliau vargu bepajiegs. Tad bus ne universitetas, bet tik aukštesnieji kursai. Beto kaikurie profesoriai yra apsikrovę daugeliu pašalinių darbų ir jiems nebelieka laiko tinkamai pamokoms priruošt. Ir atlyginimas algomis sukelia abejojimų —kai kam iš profesorių skiriama algos dar nevaldant katedrų. Žodžiu, universiteto viršunėse girdisi konfliktų. Visgi liudna, kad jaunam musų universitetui prisieina daug jiegų gaišinti augštesniojo personalo susirėmimams. Tikėtis reikia, kad profesura suras modus vivendi ir darbas eis sklandžiai toliau.

TREMTINIŲ GRĄŽINIMAS.

Rugsėjo 25 d. iš Charkovo, Briansko ir Odesos sugrįžo tremtinių: lietuvių 150, žydų 204, rusų 2, lenkų 1, vokiečių 4. Grąžinta atgal Rusijon 44. Rugsėjo 29 d. iš Maskvos ir Ukrainos — lietuvių 22 ir žydų 24. Spalių 2 d. iš Petrapilio 205.

NAUJAS BURMISTRAS.

Ek. MARIAMPOLĖ. Rugsėjo 26 d. buvo miesto valdybos posėdis. Svarbiausias posėdžio klausimas burmistro rinkimas, nes buvusis burmistras p-tis J. Barkauskas atsisakė. Slaptu balsavimu 13 balsų (7 bals. susilaikius) išrinkta Steigiamojo Seimo narys Antanas Staugaitis. Be to dar posėdyje buvo svarstoma dėl pakėlimo tarnautojams algų. Tarnautojams su šeimynomis padidinama alga 150 nuošimčius.

DVARUI TALKON.

METELIAI (Alytaus apskr.). Čia Metelių Mošinskienės dvaro daug neišdirbtos žemės. Aną sekmadienį Metelių klebonas ėmė ragint žmones, kad sumetę po dieną kitą imtų ir išdirbtų senu papročiu dvarininkės laukus.

Žmonės labai pasipiktinę, kad kunigai neva kalba čia dvarų dalinimą, o čia vėl varo dvarininkams laukų dirbt. Sako, dabar dar prašo gražumu, o kai gaus valią, tai ir prievarta varys.

Matyt žmonės jaučia, kad klebonai žemės klausimu netoli nuo dvarininkų bėga.

"LIETUVOS UKININKO" REDAKTORĖS F. BORTKEVIČIENĖS BYLA.

Spalio 2 d. pas Kauno Taikos Teisėją buvo nagrinėjama F. Bortkevičienės bylą. Bortkevičienė buvo kaltinama Valstybės Gynėjo sulyg straipsnio 263-1 tai yra už įžeidimą valdžios, ar vyriausybės, platinant neteisingas ir iškraipytas žinias. Toks prasižengimas buvo nužiurėtas "L. Ukininko" 38 numeryje str. "Lietuviški farizėjai," butent ta vieta, kur kalbama, ką davė kraštui krikščionys demokratai budami Seime daugumoje. Apkaltinamoji pusė taip motyvavo: kadangi Seime daugumą sudaro krikščionys demokratai ir apie tai visur žinoma Lietuvoje ir užrubežyje, tai įstatymai praeina visuomet jųjų balsais, tokiu budu jie yra kaipo įkunytas Seimas, o niekinti krikščionys demokratai, tai tas pats ką niekinti Seimą; o kadangi tame straip. toliau palyginta prezidentas su caru, tai yra prezidento įžeidimas; todėl, anot kaltintojo turi buti pritaikinta bausmė numatyta viršminėtam straipsnyje. Gynė advokatas Petras Leonas, nurodydamas į labai slidų ir pavojingą musų valstybei krypsnį; jeigu bus identifikuota valdžia ir krikščionių demokratų partija ir bus pritaikintas bolševikų metodas nei žodžio apie vyriausybę, nei apie viešpataujančią partiją. Nusprendimas: F. Bortkevičienė pripažinti kalta ir nubausti dešimčiai tukstančių piniginės baudos arba neįsimokant keturiomis paromis kalėjimo.

Reikia pasakyti, kad įsigalėjus naujam Steigiamojo Seimo įstatymui apie valdžios ar vyriausybės įžeidimą turime laukti ir daugiau panašių bylų.

LIETUVOS 1922 m. BIUDŽETAS.

Lietuvos Steigiamasis Seimas spalių 6 d. priėmė 1922 m. biudžetą — įplaukų ir pajamų po 4,204,330,689 auksinų. Paskolų apie 900 milionų auks. Krašto apsauga suima didesnę pusę pajamų. Deficitas apie 3 milijonai auksinų.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 12 kp., Lawrence, Mass.:
J. Penkus.
Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.
Jurgis Gricius,
Adomas Kardonas,
Antanas Rumša,
Jonas Šimkus,
Simonas Šimkus.
Prie 29 kp., Detroit, Mich.:
Antanas Povilaitis.
Prie 17 kp., Grand Rapids, Mich.
Jonas Smilgis.

AUKOS SANDARAI.

A. L. T. Sandaros 38 kp., Paterson, N. Y. $5.00
A. L. T. Sandaros Naujosios Anglijos Apskritys $30.00

Tariu širdingą ačiu už gausias aukas Sandaros 38 kp. ir Naujosios Anglijos Apskričiui. Jei visos kuopos pasistengtų užsimokėti pereitų metų paskirtas kvotas, tai neliktų skolų, bet turėtume ir bėgantiems reikalams.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Adm.

IRGI "DOKUMENTAS."

"Keleivis" nutvertas už apikaklės neteisingai bešmeižiant Sandariečius, daro visokius vingius, kad kaip nors išsisukus ir nepasirodžius savo skaitytojams, jog jis skelbė nesąmones, arba kitų papasakotus sapnus.

Štai savo 42 No. išspausdino neva "dokumentą" su parašais dviejų savo burdingierių lenkų, kurie eidami talkon savo burdingbosiui nori prirodyti, buk "Sandara" tikrai norėjo jų polskos towarzystwos. Jie liudija, buk kada gegužio mėnesyje buvę atėję į "Sandaros" Red., kur juos žmogus išvadžiojęs po redakciją ir po kliubruimį ir prašęs jų, kad persikraustytų. Bet kodėl tie lenkai nepasako, kurią dieną ir kuriuos metuos tas buvo? Taipgi kodėl nepasako, kas do žmogus juos vedžiojo? Aš nuo savęs turiu pareikšti, kad aš, kaipo "Sandaros" Adm. vedėjas, tų "Keleivio" burdingierių dar nesu matęs savo akimis, nes nesu buvęs "Keleivio" ofise, kada jie ten parsikraustė, o apie tai, kad jie "lankėsi" "Sandaroje", tai man yra pirma naujiena išgirsti!

Verčiau tegul "Keleivis" nė nemano šmeižti nekaltus žmones. Jeigu jį užkliudė Dargvainis, tai gali su juo ir politikuoti, bet kaslink "Sandaros" Adm., tai aš tokių žygių nesu daręs, tų lenkų po "Sandaros" pastoge nėsu mątęs, ir nors dar keli lenkų tuzinai tą liudytų, tai butų vien tik gelbėjimas savo burdingbosio.

Antra "Keleivio" nesąmonė, tai buk "Sandarą" įkurė kun. žilinskas, ir buk ji ilgą laiką tarnavusi jo parapijai. Čia jei "Keleivis" norėtų savo skaitytojus vesti teisybės keliu, tai tokių nesąmonių neskelbtų. Juk visiems aišku, kad Sandara susipirko buvusios "Ateities" bendrovės spaustuvę, šiandien jau baigia atmokėti skolas tos bendrovės dalininkams ir jokių įkurėjų neturėjo, viską tą įsigijo savo organizacijos narių darbštumu ir pastangomis. Kaip šis "Keleivio" argumentai, taip ir visi buvę aiškiai parodo, kad yra vientik nesąmonė ir klaidinimas savų skaitytojų. Priežodis sako: "Skęsdamas ir už skustuvo griegiasi."

K. J. PAULAUSKAS,

P. S. Atleiskite, Sandariečiai, kad tame reikale rašau kelis žodžius, nes tą darau, kad persergėt visuomenę nuo suklaidinimo.

K. J. P.

KNYGOS IŠ LIETUVOS.

Šiuomi pranešu visų Sandariečių ir "Sandaros" skaitytojų žiniai, kad šiomis dienomis gavome daug knygų iš Kauno, kurios yra begalo įdomios ir naudingos. Gavome šias knygas:

PALYDOVAS — Labai naudinga knygutė kaip grįžtančiam Lietuvon, taip ir čion gyvenančiam. Telpa visokios žinios apie Lietuvos Valstybės geografinę ir politinę padėtį, apie visas Valstybės įstaigas ir tvarką, su visos Lietuvos žemlapiu ir Kauno planu. Kaina tik 50c. Tad visi pasiskubinkite įsigyti šią taip naudingą knygutę.

LIETUVOS ĮSTATYMAI, didelė 1031 puslapių knyga, kurioje telpa visokie Lietuvos įstatymai, su tvirtais popieros apdarais; kaina $3.00.

KELIONĖ APIE ŽEMĘ per 80 dienų. Parašė Jules Verne, didelio formato knyga, 228 puslapiai, gražus spalvuoti viršeliai, su paveikslais — $1.00.

PAJUDINKIME VYRAI ŽEMĘ. Graži apysaka, 116 puslapių, kaina 75c.

KAUNO ALBUMAS. Jame telpa 50 Kauno miesto vaizdų. Kaina $1.00.

Musų pačių laidos knygos:

PRABENGTIS Lietuvių Tautos Senovėje. 46 pusl., kaina 25 centai, ir nauja ką tik pabaigta spaudinti: **Amerikiečiai Lietuvoje** — 54 puslapių, kaina 25c.

Šios visos knygos, jei kiekvieną atskirai pirksite, kainuos $6.75. Bet jei kuris ims visas ant syk, tai prisiųskite $6.00 ir gausite visą kompletą. Pasiskubinkite, kol dar neišsibaigė.

SANDAROS ADM.

REIKALE PERKĖLIMO SEIMO.

Kad jau musų Valdyba nutarė didžiuma balsų perkelti Seimą į sausio mėnesį, 1923 m., tuo pačiu sykiu kaikurios kuopos ir apskričiai siunčia protestus ir reikalauja, kad Seimas butų laikomas lapkričio mėnesyj. Gerbiamieji Sandariečiai! man arčiau stovint prie Centro ir žinant visus reikalus, ir žinant, ką mums duos Seimas, jeigu mes nesuvažiuosme visi, kurie buvom įpinti į musų darbą, turiu pareikšti, kad mes negalim laikyti Seimo be musų pirmininko gerb. V. K. Račkausko. Jis sugrįš ir parveš mums svarbių politinių žinių iš Lietuvos. Varde Sandaros dirbo p. Račkauskas su Politiniu Iždu, jis turėjo visas sutartis ir vedė reikalus su svečiais. Mums Seime reikės gauti apiskaitas aiškias iš Politinio Iždo, mes nežinom, ar jos teisingos. Centro Valdyba jam buvo pavedusi visus reikalus, ir butinai reikia, kad jis butų Seime. Gerbiamieji nariai! nekelkite protestų, bet **rengkitės į Seimą, kuris bus sausio mėnesyje.** Seime galėsite paklausti, kuomi vadovavos valdybos nariai balsuodami už perkėlimą Seimo. Kad ir kaszin kaip norėtume, lapkričio mėnesyj negalime suspėti laikyti Seimą. Butų malonu, kad Chicagos Sandariečiai ne rezoliucijas rašytų, bet atsiųstų paliudyjimus už aukas, ir prirengtų pilnas apyskaitas Seimui.

Musų vadai jeigu ir padaro klaidų, tai nereikia protestų, jas galima ištaisyti, tik reikia pirmiau tikrai sužinoti, ar tai buvo klaida, gal but kitaip negalėjo. Padirbėkim porą mėnesių Sandaros labui ir prisirengkim visi į Seimą kas su gerais įnešimais, kas su aukomis, ir kas norės dirbti, tam bus duota vieta ir proga. Smulkiau Seimo perkėlimo priežastis sužinosite Seime.

Kontrolės Komisijos Narys,
St. Mockus.

SUSIORGANIZAVO CHICAGOJE A. L. T. SANDAROS KUOPŲ APSKRITYS.

Rugsėjo 29 d., A. L. Politinio Iždo ofise įvyko kuopų atstovų konferencija. Dalyvavo keturios kuopos: 25, 23, 75, 77-ta su vienuolika atstovų, po tris iš kuopos. Atsilankė ir šiaip veikėjai, kuriems buvo suteikta patariamas balsas. Atstovai apsvarstę visapusiškai, matė neatbutiną reikalą platesnio veikimo ir sukoncentravimo jiegų, turėti Apskritį. Vienbalsiai nutarė kuopų atstovai, kurie ir buvo tam tikslui atsiųsti suorganizuoti Apskritį. Išrinkta valdybon: adv. St. Kodis pirm. p. Kuizinas vice-pirmininkas, p. V. F. Andrulis rašt. p. K. Vilkas iždd., K. J. Semaška fin. rašt. ir p. St. Grišius Apskr. organizatorius. Apkalbėjus daugel reikalų, nutarė, kad Apskritys rengs Sandaros mėnesi — maršrutą visose Chicagos kolionijose ir jos apielinkėse, butent nuo spalio 15 d. iki lapkričio to paties laiko ar ilgiau. Spalio 2 d. buvo susirinkimas Apskričio pildomojo komiteto narių sutvarkymui maršruto ir užkviesti prelegentas kalbėti. Spalio 13 d., įvyko visų atstovų kuopų konferencija galutinam sutvarkymui tos darbuotės. Šiame susirinkime neoficialiai dalyvavo kuopos raštininkas nuo 76-tos kuopos, kuri dar nespėjo išrinkti savo atstovus, bet tuoj prisidėsianti.

Taigi Chicagiečiai subruzdo ne juokais. Chicagoj kuopų apskritys neatbutinai buvo reikalingas dėl daugel priežasčių. Pirma, tai sukoncentravimas jiegų ir subendrinimas veikimo. Antra, vidurinės srovės branduolys, apie kurį visi politiniai judėjimai turės buti žinioje. Trečia, organizavimas Sandaros kuopų, skleisti ir propaguoti demokratijos principus, supažindinti liaudį kas yra Sandara. Apskritys Chicagoje turės sunkų darbą, nes čion dirvonai gerai yra apžėlę — apie tai visi gerai žino, Bet kaip teko nutėmyti draugų Sandariečių upą, jų norą pasidarbavimui, tai galima pranašauti gerus metus. Prie Sandaros kuopų prisidėjo ir prisideda pažangus visapusiškai apsišvietę žmonės, todėl sudaroma tvirta ir rimta organizacija. Tegul Apskr. Chicagoje bent šį šaltą sezoną įtemps savą energiją, apšvietos bei konstruktiviam veikimui. Draugai Sandariečiai! paremkime Apskričio užmanymus, eikime bendrai prię šviesos ir kulturos, prisidėkim kuomi galėmė, kiekvienas gaukime savo draugų į Sandarą ir patys budėkim dėl šviesesnės musų brolių ateities.

Kražių Ksaveras.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

DETROIT, MICH.

Draugiška vakarienė.

Spalio 14 d. Sandaros 29 kuopa surengė vakarienę gerbiamam daktarui Jonikaičiui. Vakarienė buvo F. Račkausko valgykloj, 4229 Michigan ave. Gerbiamas daktaras kiek laiko atgal buvo išvažiavęs atsilankyti į savo gimtinę šalį Lietuvą. Turiu pasakyti, kad daug žmonių Detroitiečių nusiminė, kada daktaras išvažiavo iš Detroito. Nors Dr. Jonikaitis neilgai Detroite gyveno, bet, kaipo gabų žmogų visi greitai pažino. Taigi kaip tik spėjo Dr. Jonikaits sugrįžti, tuo geidė Detroitiečiai su juo pasimatyti. Nors ir trumpu laiku buvo surengtas vakarėlis, bet pavyko labai gerai, ypatingai kad buvo gana daug žmonių — visi atsilankė, kurie tik buvo kviesti. Ir visi buvo užganėdinti, nors laikas jau buvo vėlus, bet skirstytis svečiai nenorėjo.

Turiu pasakyti, kad Detroite jau atsiranda gana daug biznierių, tai ir į vakarėlį gana daug atsilankė. Daug pageidavo, kad ir daugiau tokių vakarėlių butų.

X. Kareivis.

PITTSBURGH, PA.

Sandaros organizatoriai dirba.

Beveik žėdnam "Sandaros" numeryje matyt pažymėtų prie 36-tos kuopos naujų narių prisirašiusių. Tai pagirtinas dalykas, kad pradeda žmonės susiprasti ir dedasi prie Sandariečių. Mat persitikrino, kurie dirba savo tautos labui, o kurie tik savo kišeniui.

Sandariečiai, matyt, rengiasi prie baliaus lapkričio 11 d., nes bus didelė šventė, tai tur but ir didelis balius bus, L. M. D. svetainėje.

Lietuviai rusų agentukai pamatė Sandariečių veikimą ir sujudo: atsispausdino plakatų ir taip apkabinėjo visas sienas, kad 10 tukstančių narių turi but tarpe jų. Na ir pasiėmė svetainę ir garsino prakalbas ir paskaitas. Bet visa nelaimė — nė vienas lietuvis nėjo į tas prakalbas, tai bereikalingai ir Sliesoriuną pasikvietė. Aš patarčiau ateityj kreiptis prię savųjų, tai yra prie rusų, nes lietuviai turi rupintis savais reikalais, o ne svetimiems tarnauti.

Lietuvių paroda galutinai komunistams galą padarė, kad ir patys sarmatijasi ateiti į savo prakalbas ir pasirodyti, kam tarnauja ir kas do lietuviai.

Sandarietis.

PITTSBURGH, PA.

A. L. T. Sandaros 36-tos kuopos mėnesinis susirinkimas bus lapkričio (Nov.) 5-tą dieną, pirmo nedėldieno vakarą, 7:30 v. v., L. M. D. svetainėje, 142 Orr St. Todėl visi nariai ir narės malonėsit dalyvaut, nes gana daug svarbių reikalų yra, kaip tai prisirengimas prie baliaus, kurs bus lapkr. 11 d. Sandaros kuopos. Taip pat prisirengimai prie Sandaros Seimo ir kiti svarbūs reikalai.

Be to, kurių užvilktos mokestys, kaip tėmijot administratoriaus paskelbimą "Sandaros" Nr. 40, jei jie neateis į mitingą arba neįduos kam mokesties, tai bus "Sandara" sulaikyta, t. y. visų tų, kurių mokestys yra užsivilkusios už du ar daugiau mėnesių. Taigi pasistengkite visi dalyvaut ir atsivest savo pažįstamus prisirašyti.

Fin. rašt. **Juozas Virbickas.**

Amator Artis.

"GARSMAS"

"Gabija" ir "Aušrelė", dvi dailės auklėtojos — seserys, patyrę ką reiškia dailės darbas, sumanė organizuoti tokią draugiją, kurioje galėtų rasti vietą visos tokio budo organizacijos, bei pavienės ypatos, kurioms dėl kokių priežasčių prie organizacijų nebuvo galima. Tokis darbas nei pradėti, nei pradėjus toliau varyti, nėra lengvas. "Gabijiečiams" ir Aušreliečiams," dirbant dailės srityje, pasimatė gyvasai reikalas sutraukti didesnį burį jaunuomenės, pasekmingiausiam veikimui, — ir žinodami visas sunkias puses to darbo leidosi į darbą, ir sutvėrė "Garsmą."

"Garsmo" organizuotojai permatė, kad dėlei politikos ir religijos maišymo su daile, pradinis darbas bus sunkus. Tikrų dailės žinovų lietuviams turint mažai, ir kožnam A. B. C. dailės žinovui savaip ją aiškinant, pas Amerikos lietuvius blaivos nuomonės apie dailę buvo mažai, — neigi daug daugiaus pas pačius "politiškos dailės" aiškintojus. Dėlei ekonominių sąlygų prisitvėrė — savo vietoj reikalingų— partijų, ir tų partijų vadovai pradėjo versti dailę ant savo politinio kurpalio. Apie keletą metų atgal — bei dar ir dabar!— pas mus atsirado trejopos rušies dailė, butent: tikroji dailė, katalikiška dailė, ir socijalistiška dailė. Apie tokį dailės padalinimą pakalbėsime vėliaus. Dabar mums užteks matyti faktus su kokiais "Garsmas" turėjo susidurti. Darbas pradėti, priešakyje, buvo begalo didelis. Partijų sukelta dailės revoliucija, jaunuomenė išsiblaškius, daugelyje atsitikimų dailės klausimu visai nesirupina. O mums lietuviams kaip tik ir reikia duoti tyrą dailės supratimą, ir panaikinti nepamatuotą dailės aiškinimą, bei sužingeidinti dailę jaunimą. Taigi, metai suviršum laiko atgal, "Gabijos-Aušrelės" pastagomis ir susitvėrė dailės draugijų sąrišys, kuris pasivadino, "Lietuvių Menininkų Sąjunga "Garsmas."

"Garsmas" susitvėrė netodėl, kad tik turėjus vieną daugiaus lietuviškų organizaciją, bet kad pasekmingiaus veikti esančioms organizacijoms dailės dirvoje, kad praplatinti tyresnės dailės, patraukti kaip galima daugiaus esančių dailės draugijų, organizuoti jaunuomenę į vietines organizacijas ir pritraukti prie "Garsmo", — žodiu supažindinti Amerikos lietuvius su savo daile ir pritraukti prie jos platinimo.

Organizacija jau pradėjo pirmuosius žingsnius: pamatiniai principai padėta, organizacijos forma išdirbta, prigulėjimo sąlygos — duoklės, etc. — nustatyta. "Garsmas" yra ne politiška dailės draugija; į ją gali priklausyt bile pažiurų dailės mylėtojai, kaip ir dailininkai. Pati organizacija susideda iš organizacijų ir pavienių, ir turi savo centralę valdybą — pirmininką, raštininkus, iždininką, ir dailės magistrą. Duoklės, draugijos moka $1 nuo kožnos dvidešimts ir penkių narių įstojimo, ir penkius dolerius į metus nuo kožnos pilnos ar ne pilnos, dešimties narių; pavieniai moka vieną dolerį įstojimo, ir vieną dolerį metinių mokesčių.

Nekurios pažangesnės dailės draugijos jau prisidėjo prie "Garsmo," taip gi ir pavienių narių. Daug organizacijų ir pavienių stovi prie "Garsmo" slenksčio įžengti.

Organizacijos bendrasai veikimas irgi jau pradėtas. Rugsėjo 30 d. vakare "Aušrelė" ir "Gabija," South Bostone, turėjo pirmą "Garsmo" vakarą. Pirmoji lošė St. Šimkaus "Čigonus," antroji — Miko Petrausko "Kaminakretį." Tai buvo pirmas tokis tarpe Amerikos lietuvių vakaras. Dvejų veikliausių dailės draugijų sulošta musų dvi geriausių kompozitorių dailios operetės. Pilna svetainė pilnų entuziazmo dailės mylėtojų. Didelis burys gabios ir entuziastiškos jaunuomenės. Pradžia darbo gana puiki! "Garsmas" padarė didelį žingsnį pirmyn ir dvasiniuos ir finansiniuos dalykuos. Darbas pradėtas, organizacija ant kojų.

Bet kodėl kitoms panašioms draugijoms neprisidėti prie darbo? Kodėl jaunuomenei nesispiesti į "Garsmą"? Kodėl neturėti visose lietuvių kolionijose tokių vakarų? — Kodėl mums neišauklėti ir turėti savo dailę?

Bet ar mes galime tai atlikti?

Toki dalykai pasaulyje yra galimi. Laikas ir darbas viską gali! Darbas sužingeidins musų plačiąją visuomenę daile, laikas —su pagelba žinančių dailę žmonių — parodys, kad dailė yra tik vienoda dailė — DAILĖ.

Ak, mes lietuviai, kaipo tauta, esame sena, kaipo dailės tverėjai esame ir seni ir jauni, —seni, musų dainos ir muzika taip senos, kaip pati tauta, bet dėlei politinių ir ekonominių retėžių mes buvom prispausti, kartu ir musų dailė. Dabar mes iš naujo pradedam atgimti. Kaip visi mokslai taip ir dailė pas mus dar tik leidžia pumpurus. Tie pumpurai ne visiems yra permatomi tikroje jų prasmėje.

Kaip aukščiaus buvo minėta, pas mus buvo, ir dar yra, bandoma padaryti dailę partyviška, — katalikiška, socialistiška, ir dar kokia. Gerai; mes padalinsime dailę pagal partijų. Bet kas gi yra ta dailė? Dailė yra žinojimas —gabumas muzikoje, dainose —arba skulpturoje bei piešime.

Jei padaryti dailę, kaipo mokslą, partyviška, tai kodėl nepadaryti visus kitus mokslus partyviškais? Kodėl tad ne partizuoti mediciną, tiesas, georgafiją, astronomiją, mechaniką, biologiją, inžinierystę, ir kitas mokslo šakas? Tai butų didelis absurdas, kad šita astronomija butų krikščioniška, kita socijalistiška, arba, "tas tiltas pastatyta kapitalisto inžinieriaus tai aš per jį neisiu." Inžinierium gali buti turtingas ar ne turtingas, krikščionis ar ne krikščionis, bet jei tiltas yra pastatytas pagal tam tikro mokslo taisyklių, jis yra vaisius inžinėrystės mokslo. Opera sulošta, — nežiurint kad joje lošta — dainuota vienas katalikas, kitas protestonas, bei paeinantis iš kapitalistinės arba dirbančios klesos, — jei darbas atliktas sulyg to mokslo nustatytų taisyklių, tai yra dailės dalykas, ir daugiau nieko nepridėsi.

Jei kas sakytų, kad partijos, ypatingai politinės partijos, yra nereikalingos, tai jis taip klystu kaip tas, kuris sako, kad dailė yra partyviška. Partijos yra reikalingos, ir savo vietoj jos atlieka milžinišką darbą. Jei katros gyvenime palieka nereikalingos, jos pačios per save išnyksta. Bet, bėdos! Tas partijinis upas ant musų užėjo taip staiga, kad mes matome jas net ir ten, kur jų nėra. Iš tokios musų politiškų dailininkų nefilozofiškos filozofijos iki šioliai dailė vyto... Dabar tos klaidos yra taisomos, — reikėtų paskubėti!

Ir kuomet taip musų politiški dailininkai dailę aiškino, tai dėl stokos jos didesnio prasiplatinimo, ji musų "čia augusio" jaunimo nepasiekė. Jis nematė pas savo žmones nieko gero, pas kitus nieko gero irgi neatsiekė, ir šiądieną, apart vienoj antroj lietuvių kolionijoj, jaunimas susnudęs, ir supelėjęs, — tai **rudijantis auksas.**

Kur nesustok, kokioj nors valstybėj, mažam ar dideliam mieste, visur rasi lietuvių, rasi dailiai atrodančios jaunuomenės. Pastudijuok jų budą, jų dvasią, jų norus bei palinkimus, tankiausiai pasirodys iš vidaus ne tas pat, kas iš viršaus. Vaikinai, jauni, dailųs, kaip meldai, —atbukusiu protu, kaip avinai. Daug iš jų ne tik lietuviškai nemoka, bet ir kitaip apart kelių gatvinių sakinių nieko nežino. Kalbėti su jais apie Lietuvą, lietuvius, ir tos tautos dailę? Gausi nuo jų gerai įžeidžiantį vieną antrą atsakymą, ir nueisi kaip... Tai musų šių dienų Lietuvos sunųs! Susitinki jaunų, liaunių, gražių, kaip nendrių, lietuvaičių; su joms ir gi retai buna geriaus. Apart paviršutinio blizgėjimo, daugiaus, jų pačių žodžiu tariant, viskas "pante." Nei tvarkos kalboj, nei žinojimo ką nors apie dailę, — net ir paprasto mandagumo tankiai stoka. "I don't know," "I don't care, "swell" ir "fierce," tai viskas ką ir kitoj kalboj išgirsi.

Musų vaikinai, musų merginos, iš pažiuros, didžiumoje, tai jurginai ir lelijos; dvasioje — rudijantis auksas.

Ar negalima tad sukelti musų gražųjį jaunimą prie prakilnių darbų? Jei dar gedimo stovis nėra muėjęs taip toli, kad joki žingsniai negali išgelbėti, tai galima. Rodosi, kad gedimas dar tik dalinis.

(Bus daugiau)

1) Geistina butų, kad laikraščiai, prijaučianti idėjai perspausdintų.

Lenkinimas Lietuvių Amerikoje

Apie keturios - dešimtis metų atgal Amerikos lietuviai buvo tvirtai surišti "wenzlu" polckos wieros." Tų laikų kunigai reiškėsi atvirais juodojo internacionalo vadais, lenkystės apaštalais, ir, nors lietuviais gimę, savo prigimties nekentė, nes jie daugiausiai buvo "šlėktų" vaikai, tai ir lietuviais vadintis laikė sau už didelę negarbę. Jei kalbėdavo lietuviškai, tai tik tokiuose atsitikimuose, kur lietuvis parapijonas turėjo savo reikalus atlikti, kunigas bamterėdavo lietuviškai ir tas budavo daroma tik grynai "biznio" palaikymui.

Tuomet nebuvo lietuviškų bažnyčių, o tik katalikiškos "kosciolos." Nebuvo tuomet Dieno, o tik "Ponas Bože." Nebuvo lietuvių, o tik "katalikai." Gana buvo lietuviui žinoti, kad jis yra katalikas ir paeina iš "palščios." Anuomet visi kartu, lenkai ir lietuviai, "broliai Kistuje" išpažindavo vieną "polcką wierą" ir tas labai buvo prie širdies lenkams ir Romos politikai.

Nebuvo anuomet draugysčių, o tik "taworščystės." Nebuvo susivienijimų, o tik katalikiški "zwionskai." Nebuvo laikraščių, o tik "gazietos." Nebuvo tuomet lietuvių, o tik katalikai ir jų vadai kunigai. Tai tuvo tikras amžius proto vergijos, kuri yra tvirčiausiu pagrindu Romos Katalikų bažnyčios; laime, tvirtybe ir galybe juodojo internacionalo.

Bet štai užtekėjo "Aušra," sugaudė "Varpas" ir atbudo "Ukininkas." Šie visi Lietuvos gyvybės ženklai apsireiškė Mažojoj Lietuvoj. Umai "Aušros" spinduliai pramušdami miglotą padangę, pasiekė Amerikos lietuvių orizontą. Varpo aidas — "Kelkitės, kelkitės," pradėjo Amerikos lietuvius budinti iš lenkystės letargo ir žadinti tvert lietuviškąjį gyvenimą laisvoje Linkolno žemėj. Atsirado ir Tėvynės sargai, kurie Amerikos lietuvius pradėjo skirti nuo lenkų, tverti lietuviškas parapijas, draugystes ir susivienyjimus.

Pirmtakunu šių darbų buvo Dr. J. Šliupas. Prie jojo kun. Burba, J. Paukštis — įkurėjas "Vienybės Lietuvninkų." Vėliau biskutį J. Žilinskas (Žilius), A. Milukas, Šernas, Mikolainis ir kiti.

Vaduodamiesi lietuvybės ir patriotizmo uždaviniais, kaip svietiškiai, taip ir dvasininkai sulygo ir sutarė išvien veikti. Pradžia darbo per tai ir buvo gana stipri ir naši. Tačiaus lenkberniams, Romos agentams, lietuvių seperatizmas nuo lenkų netiko,—"bizniui" pradėjo kenkti. Žinokite, jogei kunigams, tikriems Romos agentams, mažai terupi, ar avys lenkiškos, ar lietuviškos, o tik jų vilnos tai svarba. Todėl lenkberniai kunigai, lietuvius kunigus, ypatingai Burbą, įskundė Romos valdžiai, kuri iš savo augštos malonės nevien uždraudė Burbai ir kitiems kunigams su svietiškais "pagonais" išvien veikti, bet dar privertė Burbą iš ambonos Šliupą iškeikti, pagonu ir heretiku išvadinti. Šiuomi, trumpai tetvėrusi, svietiškių su dvasininkais vienybė sprogo ir nuo čia prasidėjo kova ir taip vadinamoji "šliuptarnių" era.

Vien už tai, kad buvo geras ir tvirtas patriotas, Šliupą Romos sulenkėję agentai savo neteisingoj ir nešvarioj agitacijoj piešė esant aršesniu už patį kipšą. Jų tikslas buvo tuomi suteršti Šliupo asmenį, pažeminti ir suniekinti jo auritetą lietuvių visuomenėje. Šliupas budavo vadinama: "farmazonu," "heretiku," "bedieviu," "pagonu" etc. O visi pritarianti Šliupui, geri lietuviai patriotai, apšaukti "šliuptarniais" — na vėliaus ir "bedieviais," — kas dar ir iki šių dienų klerikalų ir jų aklų pasekėjų lupose tebebamsi.

Vienok istorikas, rašydamas tų laikų istoriją, jeigu žymės teisingai faktus, tai už tvėrimą pirmųjų lietuviškų parapijų, draugysčių ir susivienijimų duos kredito, pirmiausiai Šliupui ir su juomi tuo kart dirbusiai grupei lietuvių patriotų — "šliuptarnių". Kunigai šiuose darbuose randasi antroj eilėj.

Lietuviškos parapijos tverta pusiau demokratiniu pagrindu. Turtas budavo užrašomas varde parapijos. Turto ir abelnos tvarkos vedimas budavo rankose žmonių išrinkto komiteto ir trustesų. Kunigams esant komitetų kontrolėje nebuvo galima žmonių pinigais šmugeliuoti, — neteisiai žmonių turto sueikvoti.

Tai buvo tikras pavojus, negeistinų pasekmių kunigėliams žadantis. Ir kaip tai gali buti? Juk katalikai neturi teisės prie žemiško turto, jei jie "nori buti išganytais." Na, o čia lietuviai visur parapijos turtus užsirašo ant savo vardo; valdo ir kontroliuoja visas pinigines įplaukas. Tai tikras "bedieviškas" darbas. Nusidėjimas prieš Romos trustą; pasipriešinimas Romos diktaturai, kuri jokios demokratijos nepripažįsta, panašiai kaip šiais laikais Rusijos bolševikų diktatura, tai "nusidėjimas prieš Dievą."

Na ir surengia musų "lietuviški" kunigėliai reakciją. Jie pasitarė tarp savęs ir susiorganizavo. Vėliaus perstatė visą lietuvių parapijų reikalą savo vyriausybei. Planus pasigamino ir pasiėmė instrukcijų iš savo vyriausybės; — "lenk berželį, pakol jaunas, nes kaip subujos, neprilenksi" — žengė visu smarkumu prie reakcijos darbo.

Aprupinti vyskupų oficialiais aplinkraščiais skelbė iš ambonų, jogei parapijų turtai turi priklausyti Romos Trustui, o ne parapijonų išrinktam komitetui ir trustesams; pinigines įeigas valdo ir kontroliuoja klebonas, nes jis yra Kristaus tarnas ir jo neturi jokios teisės parapijonai kontroliuoti; parapijų susirinkimai nereikalingi ir joki parapijonų nutarimai negali buti teisėti, nes priešinasi "šventos bažnyčios prisakymams." To visko, esą, "Dievas ir bažnyčia reikalauja."

Tulos parapijos atidavė turtus Romos trustui ramiu budu ir pavedė kontrolę įeigų klebonams kotykiausiai. Tulose parapijose, kilus pasipriešinimui, o esant kunigams šiokiais tokiais diplomatais, komitetai arielkėle ir vyneliu nugirdyti, parapijų turtus atidavė "bažnyčiai šventai" ir kontrolę klebonams. Gi daugelyje parapijų kilo muštynės, kraujo praliejimai; teismai ir kalėjimai lietuviais budavo papildomi. Antai Philadelphijoj, rodosi, kun. Kaulakio parapijoj, buvo tokios muštynės, kurias anų dienų rašytojai prilygo prie "Kražių Skerdynės." Šitokiu tai budu "Dievo valia" buvo išpildyta ir šitokiu tai budu lietuvių parapijiniai turtai, milijonais skaitomi, buvo išplėšti ir atiduoti Romos trustui, parapijų susirinkimai, komitetai panaikinti ir kontrolė atimta.

Iki šiol, rods, tik dvi lietuviškos parapijos prieš šitą reakciją atsilainė; Romos trustui parapijinio turto nepavedė, susirinkimų neatsižadėjo, komitetų ir trustesų neatstumė nuo valdymo ir kontrolės parapijinių turtų. Viena iš tokių parapijų yra Shenandoah, Pa., o antra, man ding, Ansonia, Conn. (Mahanoy City, Pa., šv. Juozapo parapija po ilgų tąsynių teisme taipgi "atsiprovojo" savo bažnyčios turtą iš vyskupo "globos." **Red.**) Ir šios dvi parapijos, nors turtas lietuviams priklauso, nėra ekskomunikuotos. Žmonės, palaikanti šių parapijų turtus ir kontrolę, yra taip geri katalikai kaip ir tų, kurių turtai pavesti Romos trustui ir įplaukų kontrolė tik klebonams.

Tas mums ir teikia tvirtą pagrindą įrodyti, jeigu musų lietuviški kunigėliai but buvę tikri lietuviai—patriotai, o ne Romos agentai ir lenkų pataikunai, tai visas Amerikos lietuvių darbininkų parapijinis turtas butų lietuviams priklausęs. Arba jeigu lietuviai butų buvę visur taip susipratę, kaip Shenandoah ir Ansonia, tai kunigų reakcija butų sutriuškinta ir parapijiniai turtai nebutų buvę iš jų išplėšti.

Šitai reakcijai pavykus, kunigai jautėsi tvirtais ir sumanė įvesti prievarta konfesionalą į "Susivienijimą Lietuvių Amerikoje." Neturint, visgi, gana jiegos visą Susivienijimą pasižaboti, kunigai jį perplėšė į dvi dali. Tai buvo didelė žala Amerikos lietuviams padaryta; jiegos suskaldytos, darbas sutrukdytas. Pagaliaus teismai, lėšos, negarbė lietuviams. Bet Romos agentai to nejautė, atsimindami, kad inkvizicijos gadynėje kankynė ir žudymai budavo panaudoti tikslo pasiekimui, o čia tik suerzinimo brolio prieš brolį ir pažeminimo lietuvių vardo pakako— tai visai švelnutė priemonė.

Ir taip ši reakcija siautė, naikindama tyros lietuvystės dvasią, trukdydama laisvo tautinio pobudžio darbą, o jau per didįjį karą, ypatingai nuo to laiko, kad Lietuva paskelbė savo nepriklausomybę, musų kunigų didesnėji dalis, tikrai pašėlo. Dešimts metų atgal nieks iš Amerikos lietuvių nebutų tikėjęs, kad lietuvių parapijinės mokyklose lietuvių vaikučiai bus lenkinami. O kaip skaudu, kad tas dabar jau yra įvykęs faktas!

Apie dveji metai atgal Pittsburgho lietuvių parapijinėj mokykloj, kur lenkės sesutės mokino lietuvių vaikelius, seselė pajuokė lietuvystę, tuomi įžeisdama gerų lietuvių patriotų mergaitę. Ši-gi nubėgo verkdama namo pasiskųsti motinai. Atėjus motina į mokyklą su mergaite, pareikalavo paliokės sesers įžeidimą atšaukti ir atsiprašyti. Tačiaus paliokė sesuo pasiputė ir, kad dar labiau lietuvius įžeisti ir pažeminti, pagriebė ant sienos iškabintą Lietuvos vėliuką ir, akyvaizdoje lietuvės motinos ir visų mokykloj esančių vaikelių, perplėšė ir metus ant grindų pradėjo mindžioti. Įžeistos mergaitės motina šito visko jau nebegalėdama perkęsti, paleido savo tvirtas rankas darban ir pusėtinai paliokę suvėlė ir, ant kiek atmenam, privertė atsiprašyti. Šitoks atsitikimas nekokį įspudį ant vaikelių paliko. Už tai kilo parapijoj suirutė ir riaušės, jos ir dabar dar nepabaigtos. Gi lenkės seserįs gal ir iki šiol lietuvių vaikelius tebemokina. Ar gali buti šios parapijos klebonas lietuvis patriotas?

Neseniai Chicagoj parapijonai streiką pakėlė prieš lenkes seseris, lietuvių parapijinės mokyklos mokytojas. Čia klebonas pasikvietė policiją ir paliepė lietuves motinas buožėmis mušti ir į kalėjimą sukimšti. Policija klebono prisakymą išpildė: praliejo lietuvių motinų kraują ir policijos vežimais negabeno jas kalėjiman. Tuomi didelė skriauda padaryta nekaltoms motinoms ir užtraukta negarbės šešėlis ant Chicagos lietuvių. Nagi kaip manote, ar šios parapijos klebonas yra lietuvis patriotas?

Atsakymas abiejuose atvėjuose: **šios rušies lietuviai kunigai yra ne lietuviai patriotai, o tik Romos agentai ir ištikimi lenkų bernai.**

Kristus pasakė: "Negalima tarnauti dviem ponam— Velniui ir Dievui ant kart." Šiame sakinyje užsivėrė TEISYBĖ. Taigi žinokite, **jogei kunigas negali buti vien kart geras lietuvis patrijotas ir geras Romos trusto agentas.** Jis gali buti tik vienas iš tų dviejų. Pavyzdin: kun. Tumas, žilius ir jiems lygus Lietuvoj yra lietuviai patriotai. Per tai Romos agentai ir lenkberniai kunigai jų neapkenčia, juos skundžia dvasiškai vyriausybei ir visaip neigia. O čia Amerikoj, tuomi tarpu, irgi yra gerų lietuvių kunigų patriotų, kurie negalėdami pilnai pasirodyti, — bijo kunigystės nustoti, --tai nors dalinai, savo varde, kaip antai kun. Krasnickas, Januša, Milukas, o kiti po slapyvardžiais, reiškia pasipriešinimo Romos agentams ir lenkų bernams. Ir čia Amerikoj kleras šituos kunigus patriotus, per savo organus niekina ir žemina; neįsileidžia jų į savo slaptas organizacijas ir nedraugauja su jais.

Rymo politika ir nesustatymas yra naikinti žmonyse tautinį ir valstybinį susipratimą. Ant kompromisų eiti ir pataikauti tik tokioms tautoms ir valstybėms, kurios turi didelę jiegą ir daugiaus "katalikiškų dušių." Gi mažesnes, nors jos ir labiausiai katalikiškos, neigti ir sunaikinti. Nelaiminga Lietuva kaip tik ir yra auka juodojo internacijonalo sunaikinimui. Nes Rymas Lietuvą valdo ir direktyvas teikia per Warszavos Kardinoliatą. Musų lietuviškasis kleras šitas direktyvas ištikimai pildo. Per tai ir dyvo nėra, kad Warszavos jezujitų direktyvos, per Lietuvos klerą pasiekė ir Amerikos lietuvius kunigus, kurie, idant pasirododžius ištikimais, savo vyriausybei — Warszavos jezujitams — ir teršia lietuvių parapijines mokyklas "polcka wiera."

Ištiesų, jeigu jau yra lemta lietuviams Amerikoj ištautėti, tai gink Dieve tik jau nesutrešusių ir kulturingai nusmukusių lenkų tautos bangose! Jei jau dingti, tai bent garbingos Amerikos tautinėse bangose; tai bent kulturinga, didelė ir garbinga tauta.

Lietuviai, kuriems yra dar brangi Lietuvos ateitis, kalba ir papročiai; kuriems rupi ateinančios kartos lietuviškas išauklėjimas, tai atimkite savo vaikučius iš šitų lenkinimo įstaigų. Arba priverskite savo klebonus, kad lenkes mokytojas iš lietuvių parapijinių mokyklų prašalintų.

Tai matote, anų laikų kunigai buvo atvirais lenkystės apaštalais ir juodojo internacionalo vadais, o dabar jie tai vis atlieka prisidengę, neva skraiste lietuvybės ir patriotizmo. Veidmainiai.

J. Valas.

OPERA

XVI.

MADAME BUTTERFLY.

Kalbant apie operą "Madame Butterfly" reikia pakalbėti apie jos tvėrėjus. Libretto šiai operai pagamino Illica ir Giocosa, dėję pamatan to paties vardo istoriją, parašytą J. Luther'o Long'o ir dramos Davido Belasco. Muziką parašė Giacomo Puccini. G. Puccini gimė Lucca—Lukkoje — 22 d. birželio, 1858 m. iš šeimynos, kuri veik visą šimtmetį buvo žinoma muzikaliam pasauliui. Giacomos Puccini'o prosenis, tuo pačiu vardu, buvo gimęs 1712 m. ir buvo vadintas "maestro di cappella" Lukkos respublikos. Po jo eina visa eilė įvairių muzikų ir kompozitorių ir dabar čia kalbėsime apie tvėrėją "Madame Butterfly."

Giaccomo Puccini, dar budamas visai jaunu, parodė linkmę prie muzikos ir tapo atiduotas mokyties Milano konservatorijon, kurioje mokinosi po priežiura kompozitorių Banzzini ir Ponchielli (parašiusį žinomą operą "Gioconda" ir antrą "I lituani" — lietuviai, — kuri vėliau tapo pavadinta "Aldona"). G. Puccini parašė pirmą "Le Villi" — vieno akto operą ir buvo pastatyta Milane 1884 m. Po to sekė visa eilė operų: "Tosca, Manon Lescaut, La Boheme" ir kitos. Operos jo "La Tosca ir La Boheme" apkeliavo veik visą pasaulį. Jo nekurias operos daug kas norėtų statyti, bet jis ima labai aukštą autorišką honorarą. Vienok jo budo operų rašymas, o ypač instrumentucija, išrodo labai diletantiška, lyg kad butų rašyta tokio žmogaus, kuris apie tai neturi gilesnio pagrindo.

Operos "Madame Butterfly" turinys labai patetiškas, jausliai aržus. Opera išvystyta į tris aktus.

Aktas pirmas. Japonijos miestas, Nagasaki. Pinkertonas, Suvienytų Valstijų laivyno leitenantas, japonų piršlio supirštas, apsiveda su Cho-Cho-San (Čiučiu-San), t. y. su Madame Butterfly; su Pinkertonu kartu yra Amerikos Konsulas, kuris nori Pinkertoną kaip ir nukalbėt nuo apsivedimo. Apsivedimo kontraktą betgi jaunieji pasirašo ir ji pasisako, kad visą jos viltį atiduoda į rankas busimo savo vyro, Pinkertono. Tuojaus, po vinčiaus ceremonijų, atsiranda japonų kunigas, Madame Butterfly dėdė ir apreiškia ją atskalune. Pinkertonas išsibodėja iš namų jį ir kitus japonus, pasilieka tik su savo mylima pačia.

Aktas antras. Tai jau po trejų metų laiko. Pinkertonas buvo atšauktas Amerikon ir Madame Butterfly jo laukė varžiai ir pilname širdies pakėlimo jausme. Pinkertonas praneša Konsului, kad jis apsivedęs Amerikoje su amerikiete ir greitai grįžtąs Nagasakuosną. Tuo tarpu, turtingas japonas, Yamadori, atsilanko pas Madame Butterfly ir nori su ja apsivesti. Bet ji to nepaiso, nes vis laukia savo vyro grįžtančio iš Amerikos. Amerikos konsulas stengiasi pranešti Madame Butterfly apie Pinkertono apsivedimą, bet kaip atsilanko pas ją, tai jinai jį gražiai užima, parodo jos ir Pinkertono mažą suniuką ir jokiu butu tą jai pasakyt negali. Pagaliaus užsigirsta kanuolių šuviai, Amerikos laivyno, reiškia — Pinkertonas grįžo. Madame Butterfly, impressingos muzikos illiustracijoje laukia grįžtančio.

Aktas trečias. Laukimas Madame Butterfly tęsiasi, o Pinkertono vis nėra. Pagaliaus Pinkertoną pamato, kuris eina su savo amerikiete pačia po rankos. Pinkertonas visą tą reikalą su buvusia pačia palieka konsulo išaiškinimui ir pats prasišalina, lyg tragediją jausdamas. Norima dargi tą kudikį paimt iš Madame Butterfly. Prisideda čia gesinimui neva tragedijos ir Pinkertono amerikietė pati. Veltui. Madame Butterfly, nepergyvena tokio gyvenimo smugio ir rengiasi nusižudyt. Kudikį aprengia ir pasodina viduryje namo, paduoda jam į rankas mažą Amerikos vėliavą, o pati persipiauna sau gerklę.

Ateina ir tragedijos kaltininkas, Pinkertonas, taipgi ir kiti, bet jau viskas pervėlu.

Muzika tos operos begalo gerai illiustruoja visas tragedijos vietas ir papildo sukeltąjį upą gyvojo dramos žodžio. Muzika melodiška ir vietomis turi daug orietalizmo, kas ir turi but, nes imtas pamatan Rytų budas ir papročiai.

M. Perauskas.

PANELEI MARYTEI.

Jauna Marytė—
Skaisti Aušrytė,
Balsą tur ploną,
Veidą raudoną,
Gražią skarelę,
Švarią jupelę...
Gelsvi plaukeliai—
Tartum lineliai;
Mielsvos akutės,
Lygiai žvaigždutės;
Laimę tas turi,
Į ką pažiuri!
Tėvynę myli!
Gina, netyli,
Jei kas mus peikia,
Ar blogai veikia.

o o o

Ta mus mergelė—
Mokslo panelė,
Mažai dabinas,
Tik vis mokinas...
Darbo daug dėjo,
Mokslus išėjo;
Kalba gražiausiai,
Myli karščiausiai
Gimtinį kraštą,
Jo darbų naštą!
Dvasią gaminą,
Šviesti ketina
Tas lietuvaites,
Tas lelijaites,
Moksle, dorybėj,
Jausmų šventybėj.

o o o

Bus paminklinga,
Tautai naudinga:
Nor pastatyti
Moterų lytį
Vietoj augštoje
Ir garbingoje;
Kad jos augytų,
Doriai laikytų
Milžinus vyrus,
Mokslo prityrus...
Ted mes linkėkim
Ir panorėkim
Mokslo panaitei—
Kassakaitaitei
Sveikų, geriausių
Metų ilgiausių-

Ksav. Vanagėlis.

2-II-1921.

Aukoju panelei Marytei Kassakaitaitei dienoje jos vardo.

PADĖKA

Liepos 21 d., 1922 m.

Amerikos eks-kareivių organizacijos pirmininkui pil. Matuliui, o taipogi Valdybai Lietuvos kariuomenės organizavimui.

Karo Muzėjus yra auturėjęs per kapitoną Natkevičių dvidešimt aštuonius tukstančius tris šimtus (28.300) auksinų surinktus Amerikoje lietuvių ekskareivių Amerikos arm. ir organizacijos tvėrimui Liet. kariuomenės.

Tamstų auka, pagerbimui žuvusių už Lietuvos laisvę, yra priimta su karščiausiu dėkingumu ir, širdis kiekvieno kariškio dar labiau sustiprina pasirižymą ginti Tėvynę, jaučiant už tolimų jurų moralę, savo brolių, paramą, kurie didžiam reikalui atėjus, tikimės, sių ne tik medžiaginę paspirtį, bet ir, kaip ištikimi Lietuvos sunųs perplaukę okeaną, atvyks padėti savo galvas už milimąją močiutę lietuvą.

Karo Muzėjaus Organizatorius Gydytojas generolas-leitenantas **Nagevičius.**

Karo Vald. **Šeštakauskas.**

Karo Muzėjaus Konservatorius.

Mielas brolau, Kapitone!

Siunčiu širdingą Tamstai padėką už surinktus dolerius ir kartu prašau įteikti, ar kitokiu budu sunaudoti, su šiuo kartu siunčiamą padėkavojimo raštą.

Už trejetą suvaičių rengiame, Muzėjaus bokšte, varpų muziką ir, todėl finansinė pagelba butų labai pageidaujama ir tai neatidėliojant. Devyni, iš Rusijos sugrąžinti, buvusieji kariuomenės cerkvių varpai automatišku prietaisu anksti ryto, per pietus ir vakare grieš gražias meliodijas pasemtas iš Lietuvos liaudies. Ta varpų muzika liks savotišku paminklu paminėjimui to periodo, kuomet konstituciją priėmus, mes manom prieiti prie normalaus parliamentarinio musų gyvenimo.

Su draugiška pagarba pasilikdamas linkiu geros kloties darbuose

Nagevičius.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMEKICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

LIETUVOS SEIMO RINKIMAI.

Informacijų Biuras suteikė žinutę, per vėlai atsiųstą tilpti pereitame "Sandaros" numeryje, sekančio turinio:

"Lietuvos Rinkimų Pasekmės.

Washington, X, 17 d. (Elta) Lietuvos rinkimuose dalyvavo virš aštuonios dešimts nuošimčių. Negalutinomis žiniomis išrinkta krikščionių demokratų keturiosdešimts keturi nuošimčiai, socialliaudininkų trisdešimts trys, socialdemokratų dešimts, Pažangos trys, žydų penki, lenkų vienas.

Kaip matote, klerikalų blokas šį kartą negavo absoliutės didžiumos — jų yra išrinkta tik 44 nuošimč. Nepaisant visų jų pastangų, nepaisant tų milžiniškų pinigų sumų, kurias jie surinko čion Amerikoje iš apipaikintų žmonelių ir kurias sudėjo jų bankininkai, nepaisant to, kad jie naudojo nuodėmklausyklas ir ambonas; kad jie milžiniška agitacija užlipino kone visą Lietuvą savo atsišaukimais ir visus užkampius nustatė jų samdytais kalbėtojais, — nepaisant to viso Lietuvos klerikalai nelaimėjo, neįgijo absoliutės didžiumos.

DŽIUGINANTIS ŽENKLAS.

Labai smagu tat matyti, nes tas parodo, jog Lietuvos net ir užkampių žmoneliai pradeda pamatyti kuniginę politiką, kenksmingą vargdienio žmogaus gyvenimui.

Nepamirškime, kad Lietuvoje balsavo drauge su vyrais moters, tarp kurių yra daug davatkų, šventai tikinčių kunigo žodžiams kaip teisingiems, taip ir melagingiems. Kiekvienos supaikintos davatkos balsas tiek reiškia, kiek ir šviesiausios moteries ar vyro balsas. Toji tamsiųjų davatkų minia tai kunigijos armija, su kuria jie gali sumindžioti kiekvieną besivystančios Lietuvos dygstantį gerą diegelį. Ir vienok...

Vienok nė su pinigų maišais, nė su davatkų gaujomis klerikalai negavo didžiumos. Reiškia kunigų šeimininkavimas Lietuvoj atidarė jau didžiumos akis. Ir svarbiausias dalykas, kad žmonės pradėjo atskirti tikėjimą nuo klerikalizmo. Veik visur, kur tik demagogas kunigas ant statinės pasilipęs pradėdavo kalbėti, patys žmonės imdavo rėkti: "Kunige, į bažnyčią!" "Kunige, prie mišparų!"

Bet da klerikalų partija vis gi yra didžiausia Lietuvoje. Busiantis Lietuvos Seimas matys dideles kovas ir ginčus, klerikalai palaikys pirmiau išleistus atžagareivius įstatymus, stengsis ir daugiau pravesti įstatymų, naudingų dvasininkams ir dvarininkams, bet, jiems neesant didžiumoje ir be talkininkų jau negalint nieko nuveikti, kova su jais bus kur-kas lengvesnė.

ATSTOVYBĖS KLAUSIMU.

Pasklidus žiniai, jog p. Čarneckis, Amerikai pripažinus Lietuvą de jure, yra paskirtas Charge'e d'Affaires p. i. prie Amerikos valdžios, klerikalų gaidukai pragydo savuose laikraščiuose, kad, ve, p. Čarneckis turi buti atsakąs žmogus, jeigu jį Lietuvos valdžia vėl skiria atstovauti Lietuvą Amerikoje.

Bet čia kaip tik ir suklysta tų gaidukų: p. Čarneckis netik nepaskirtas Lietuvos atstovu, bet nė tikru Charge'e d'Affaires (Reikalų Vedėju) nepaskirtas. Tėmykite, kad po jo titulu Charge'e d'Affaires yra dvi mažytės raidutės: p. i., kurios viską ir sugadina — jos reiškia, kad p. Čarneckis yra tik pavaduotojas ir kada nors, atvykus tikram Charge'e d'Affaires, turės prasitraukti, o gal išsyk bus paskirtas tikrasis atstovas. Jei p. Čarneckis butų buvęs paskirtas į Charge'e d'Affaires be tų dviejų fatalių raidelių p. i., jis butų galėjęs tikėties, kad jį vėliau paskirs ir atstovu, bet iš tų p. i. sunkus kelias į atstovus. (Žiur. str. "Nelaiku Prabilo Balaamo Asilaitė").

LAUKSIME KITO ATSTOVO.

Retai kas patenkintas p. Čarneckiu, kaipo atstovu. Atvažiavo jis nepagabiu momentu, kada klerikalai visai bereikalo buvo išėdę gerb. J. Vileišį. Bet Amerikos lietuviai priėmė jį be jokių protestų. Laukta pasirodant su darbais. Laukta keli mėnesiai. Pirmą žinią apie p. Čarneckio viešus žygius "Sandara" gavo iš savo korespondento iš Luzerne pavieto, Pennsylvanijoje: ten p. Čarneckis dalyvauja piknike, surengtame naudai naujai steigiamo klerikalų laikraščio "Tėvynės Balso." Antra žinia — kad kun. Kasakaitis per mišias pasisodino jį pas altorių kedėj ir kodyluoja. Ir vis da niekas nieko nesakė, nes Sandariečiai nesikiša į žmonių sąžinės ar tikybos reikalus. Laukė, tylėdami, pasirodant Lietuvos reikaluose. Bet p. Čarneckis važinėja tik po klebonijas, į klerikalų slaptus susivažiavimus, į klerikalines organizacijas. Kas kartas aiškiau pasirodo, kad jis atstovauja ne Lietuvą, tik klerikalus. Tad kas kartas Amerikos lietuvių visuomenei jis darosi nemalonesnis. Kad savuoju vienpusiavimu jis užmušė paskolos ir aukso sidabro vajus, jis visai Amerikos lietuviams nepageidaujamas.

Lauksime kito į jo vietą—tokio, kurs rupintųsi visos Lietuvos reikalais, o ne kurios nors vienos partijos.

LIETUVIŲ KVOTA.

Kol Lietuva nebuvo Amerikos pripažinta de jure, paskelbimuose, kokia emigrantų kvota iš kurios šalies gali atvykti, Lietuva nebudavo atskirai minima. Bet dabar, kad jau Lietuva visais atžvilgiais pripažinta nepriklausoma, ir Lietuvos kvota yra garsinama. Taip, spalio mėnesio pagarsinime yra pažymėta, kad iš Lietuvos kas mėnuo gali įvažiuoti 462 emigrantai, per metus 2,310, įleista nuo liepos 1 iki spalio 1 d. 1,143 ir iki metų pabaigai da gali buti įleista 1,151.

KELEIVIO "DOKUMENTAS."

Užpereitame numeryje "Keleivis" jau buvo pasisakęs, kad jis neturįs žadėtų dokumentų, nes tokių dokumentų juk, esą, nė buti negali, gi jau pereitame (42) num. paduoda "dokumentą" ir angliškai ir lietuviškai. Štai kaip jis lietuviškai skamba:

"Liudymas—

"Šiuomi liudijame, kad mes, žemiaus pasirašiusieji, buvom nuvykę gegužės mėnesy į "Sandaros" ofisą po No. 327 E. St., So. Bostone, kad pasitelravus, ar galėtų jie spausdinti lenkų dienraštį "Kuryer Codzienny," ir duoti reikalingos vietos ofisui, padėjimui ir tt.

Mes radom tenai vyrą, kuris pasakė mums, kad jie priimsią šitą darbą mielu noru. Jis nusivedė mus į savo spaustuvę, parodė mašinas ir kitus dalykus. Paskui jis parodė mums kambarį ant viršaus, sakydamas, kad jį turį užėmęs koks ten kliubas, bet jie galėtų pavesti jį mums ofiso tikslams.

Mums išeinant šitas "Sandaros" žmogus parodė didelio noro padaryti su mumis biznį, užtikrindamas mus, kad jie padarysią viską, kad suteikus mums parankumo, ir kad jų kaina busianti žemesnė, negu kitur. Bet kadangi vieta pas juos buvo perankšta ir jų spaustuvės įtaisymas dienraščiui buvo permenkas, tai sutarties su jais mes nedarėm."

(Pasirašo)
M. Mackevičius,
Generalis menedžeris,
J. J. Tomaszewski,
Biznio menedžeris."

Ar jus galite įsivaizdinti kvailesnį dokumentą. Kažin koks žmogus rodė "Keleivio" lenkams burdingieriams "Sandaros" ruimus. Nepasako, nė kurią dieną nė koks žmogus.

Matyt, kad "Keleivis" savo skaitytojus labai žioplais laiko, jei jis jiems tik tokius "dokumentus" parodo. Pats "Keleivis" netiki savo dokumentams, nes jau to $100 nereikalauja.

Sekančiame numeryje atsakysime daugiau "Keleiviui," nors juokų skyriuje, jei rasis liuosos vietos.

NE LAIKU PRABILO BALAAMO ASILAITĖ.

Laikraščiai pranešė, kad p. Čarneckis paskirtas Chargee d'Affaires p. i. prie Amerikos valdžios. Tai reiškia, kad jis nenuskirtas "pilnu atstovu" kaip klerikalų laikraščiai praneša, o tiktai laikinai einančiu pareigas (p. i.) reikalų vedėjo (Chargee d'Affaires). Lietuvos vyriausybė (Ministerių Kabinetas) visgi žino, kad atstovu jis vargu betinka buti, todėl Galvanauskas, kunigui Jurgučiui bankierium pasidarius, ir nepaskyrė įgaliotu atstovu tam "džiabui" p. Čarneckį.

Jis negavo net REIKALŲ VEDĖJO, o tik einančio jo pareigąs. Klausimas, kas bus Lietuvos įgaliotu atstovu (ministeriu) Amerikoj palieka užtat atviru. Pirmiau prieš pripažinimą Amerikos Čarneckio "činas" buvo aukštesnis negu dabar, nes jis tada buvo "reprezentantu"—atstovu, o dabar tik e. pareigas reikalų vedėjo.

Jeigu Lietuvos valdžia supranta, kad p. Čarneckis gali buti tiktai laikinai, kad užėmus tuščią vietą Charge'e d'affaires p. i., tai jau yra geras ženklas.

Amerika greitai sulauks įgalioto atstovo (ministerio Jungtinėms Valstijoms), o kas juomi bus, dar sunku butų pasakyti. Iš Seimo rinkimų davinių, kada liaudininkai su Valstiečių Sąjunga ir socialdemokratais gavo tiek pat atstovų, kiek visos klerikalinės partijos kruvon suėmus galimą spręsti, kad atstovas Amerikai nebus blogesnis už p. Joną Vileišį, kuriam, kaip girdėti, siuloma buti Lietuvos prezidentu.

Klerikalai pralošę visais frontais. Ir ne laiku prabilo Balaamo asilaitė "Garse" No. 42 laiminėdama "sumanų ir didelio takto žmogų" Čarneckį "atstovauti Dėdės Samo žemėje."

Jojo vargšo dienos jau suskaitytos.

NIEKO NEPADĖJO NEI ŽADĖJIMAS DANGAUS KARALYSTĖS.

"Kiek žmonių prikalbėsi, kad balsuotų už katalikus, tiek gražių nuopelnų įsigysi amžinajam gyvenime". Krikščionių demokratų dienraštis "Laisvė" N. 162 iš rugsėjo 16 d., 1922 m.

Mes, amerikiečiai, girdėdavom, kad kunigai laike rinkimų atlaidus skiria, ir vartoja tokią biaurią bažnytinę agitaciją, už ką, sakysime, Amerikoj, jeigu jie taip bažnyčią bandytų versti į politikos susirinkimus sulauktų didžiausio pasmerkimo.

Lietuvoj gi, kaip patys klerikalai praneša, net vyskupas raštą išleido su mąsinimais "amžino gyvenimo." Šlykštu ir pikta darosi.

Tai jau ne tikybos mokytojai ir moralybės prižiurėtojai, o tikri anot Šliupo "Dievo drigantai."

Laikraščio iškarpa pati už save sako. Tik paskaitykite, o tai kiekvienas katalikas tik piktintis iš to privalo:

"Už ką privalo katalikas atiduoti savo balsą ateinančiuose rinkimuose?

Manau, jau dabar visiems skaitytojams visai aišku, jog galima savo balsas per rinkimus atiduoti tik už tokį sąrašą, kurs yra aiškiu katalikų lietuvių. Jeigu kas kitaip padarytų, prasikalstų Bažnyčiai ir tėvynei. Juk esame šimtais kartų įvairiuose kraštuose matę, kaip išrinkus į seimus nekatalikus ar menkų katalikų daugumą, tuo pradedama tame krašte persekioti Katalikų Bažnyčia ir tikėjimas.

Tad ką dabar mes rinksim į busimąjį Seimą? galim rinkti šiuos:

1. Krikščionis demokratus.
2. Ukininkų Sąjungos žmones (tik ne Valstiečių Sąjungos!),
3. Darbo Federacijos.
4. Katalikų Moterų Draugijos ir kitų katal. draugijų,
5. žemdirbių — Pažangos Sąjungos (ir vėl kartoju! tik ne Valstiečių Sąjungos!) jos taipogi nėra katalikam priešingos.

O kad jums, gerbiamieji, kas akių neapdumtų, vis atsiklauskit savo kunigų, ar kartais jusų kampelyj socialistai nevadina savęs tyčia anais vardais, kad jus prigautų. Jug jie apie savąją Valstiečių Sąjungą gali sakyti: "Ir mes esam žemdirbių sąjunga, ir mes esam ukininkų, nes juk ir mes esam žemdirbiai-ukininkai!" Taip pat ir su katalikyste; jie apsimeta esą tikri katalikai. Ko girdi, tie kunigai mus šmeižia, buk mes nebesą katalikai!.. Taip, geri katalikai! O paklauskit juos, ar jie tiki visas tikėjimo tiesas? ar yra paklusnųs Bažnyčiai? Ana, kaip jų laikraščiai "Lietuvos žinios" ir "L. Ukininkas" paskutiniuoju laiku atvirai ragina žmones nebeklausyti Popiežiaus. Ir dar paklauskit, kuomet jie bėra buvę velykinės? ar besimeldžia kuomet? Jeigu kurs dar vaikščioja bažnyčion ir priima š. sakramentus, tas yra arba tiesiog apgavikas arba iš nesupratimo, yra prisidėjęs prie socialistų; be jokio abejojimo, palengvėli ir jį jie atitrauks visai nuo Bažnyčios ir nuo Katalikų tikėjimo."

Gerieji katalikai, brangieji musų Skaitytojai! Jus dažnai dejuojat; ak norėčiau parodyti Dievui gerą širdį! norėčiau padaryti kokių gerų darbų... **Taigi, mielasis Brolau ir Sesuo- gali dabar daug gražių darbų padaryt ir daug nuopelnų danguj susikrauti: kiek žmonių atkalbėsi nuo balsavimo už nekatalikus, tiek brangių gerų darbų busi padaręs; kiek žmonių prikalbėsi, kad balsuotų už katalikus, tiek gražių nuopelnų įsigysi amžinajam gyvenimui."** (musų pabr.).

Panašaus turinio raštą apie rinkimus, kaip girdėjome, ketina peskelbti ir musų Ganytojai Vyskupai." Krikščionių demokratų organas "Laisvė" No. 162 iš rugsėjo 16 d.

Pažiurėkime tiktai, kiek dabar yra Lietuvoj "prasikaltėlių bažnyčiai ir tėvynei." Rinkimai parodė, kad krikščionys demokratai su klerikaline pažanga gavo 44 procentus ir 3 procentus. Viso 47 nuoš. Visi kiti gavo 56 procentus. Tikrai išrodo, kad Lietuvoj bus greitai "pabaiga svieto" krikščioniškai mąstant.

Mes gi manome, kad pamažėl Lietuvos liaudis pastatys į savo vietą "zakristijonus, špitolninkus ir kunigus." Dar pora rinkimų ir jie kris per pusę arba visiškai užleis vietą tiems, kurie nesigraibsto svetimoj sąžinėj, klausdami per rinkimus kitų, ar "besimeldžia kuomet?"

BLAIVYBĖS STOVIS PRIEŠ KARĄ IR PO KARO LIETUVOJE.

Visai juokinga butų kalbėti, jog prieš šį didįjį pasaulinį karą, Lietuva buvo blaivybės kraštas. Kam teko prieš karą gyventi Lietuvoje, tas puikiai matė savo akimis, kaip šventadienių, taip ir turgų vakarais užte užė, bliovė girtuoklių eibės po restoranus, viešbučius, traktierius, karčiamas ir net kaip kur po arbatines. Vakare sutemus, einant per gatvę, visai nejauku darydavos, nuo įvairių įvairiausių šukavimų,—dainavimų ir moterų verksmų. Kiekviename miestelyj buvo du, tris traktieriai vieši ir keletas slaptų karčiamų. Monopoliai tik didelesniuose miesteliuose tebudavo. žmonės, labiau mėgstanti išsigerti, veik visą savo metų uždarbį praleisdavo trakteriuje. Paskiau pliki valkštinėdavo lyg žemę pardavę. Gailėdavos vėliau, bet kad jau kišenėje vėjas švilpė, kad alkanas buvo. Tai buvo carizmo laikai. Monarchinei valdžiai nerupėjo žmonių gerovė, ir ateitis, blaivybė ir apšvieta. Jai tik rupėjo, kad patogiai valdininkai gyventų, kad laikius didelę armiją, kad tukinus šventosios Rusijos magnatus.

Tuo laiku valdžia kaip tik ir gaudavo iš degtinės dideliausias pajamas.

Tai buvo gadynė, kuomet valdžios atstovai nėgyveno augštesniais idealais, neturėjo kiltesnių siekių. Kokie valdžios atstovai buvo, tokia ir vidujinė tvarka, ir pats gyvenimas buvo.

Laike vokiečių okupacijos gyvenimas buvo kiek atsimainęs, bet tai ne kiek. Jei mažiau tebuvo traktierių "Kantinių" (monopolių), tai tik vien todėl, kad buvo numatomos bado perspektyvos.

Užėjus randonarmiečiams, gyvenimas blaivybės atžvilgiu visai apvirto kojomis aukštyn. Čia, bent blaivybės srityj sovietų valdžia, po tikrai teisybei, buvo padariusi didelį garbės vertą progresyvišką žingsnį. Svaiginančių gėralų pardavinėjimas ir gaminimas buvo draudžiamas ko aštriausiai; buvo pritaikintas tam tikslui net muito paragrafas. Gyvenimas, nežiurint į politinius klausimus, visai buvo atsimainęs.

Bet po kelių mėnesių, pasitraukus raudonarmiečiam, gyvenimas vėl įgavo senąją rusų carizmo laikų formą.

Degtinės pardavinėjimas valdžios liko netik nedraudžiamas, bet tiesiog net remiamas.

Miestuose ir miesteliuose pridygo vėl smuklių, monopolių, viešų ir slaptų. Degtinė vėl ėmė lietis upeliais ir girti vartytis po purvyną.

Musų "krikščionys", kurie anksčiau tiek daug kalbėjo, tiek daug triukšmo darė spaudoje ir susirinkimuose, dabar įsigavę į valdžios suolus, visą tai užmiršo ir savo senuosius idealus pamynė po kojų. Reikia tik žinoti, kad šiandieną valstybinio aparato ponai valdininkai "krikščionys" jau vietoj pirmųjų keiksmų prieš degtinę, šiandieną jau patys užlaiko ir steigia didelius degtinės bravorus. Žinoma, valstybei reikia piniginės pajamos, ir ji iš degtinės monopolių gauna daug. Bet tai reikia žinoti, kad tos pajamos yra kruvinos vargdienių nesusipratusių alkogolikų žmonių prakaitas.

Čia jau nedovanotinas dalykas, kuomet, įvairus spekuliantai ir vertelgos susipylė į savo kišenius visą turtą, ir valstybė, veik nevaržo jų nei įstatais, nei mokestimis, o ramia širdimi skandina į vargą tą nesusipratusį darbininką. Ir kiek tų degtinės įstaigų pristeigta. Paimkim tik pavyzdį: Kupiškyj prieš karą buvo 1 monopolis ir 3-4 vieši traktieriai, o dabar jau yra du monopoliu ir net 29 vieši trakteriai. Ogi slaptų tai nesuskaitysi; Skopiškyj prieš karą buvo 2 trakt. ir vienas monopolis, o dabar vienas monopolis ir apie 13 viešų traktierių; Pandelyje, Rokiškyje ir visur tas pats.

Tiesa, šiandieną kunigai lipdo ant tvorų plakatus, kviesdami į blaivybę, bet tai tik dėl akių. Jie reikalauja iš žmonių, kad tie svaiginančių gėralų nevartotų, bet patys vartoja ir juos fabrikuoja.

Buvo toks dalykas, kad rudenyj 1920 m. Kupiškio klebonijoj buvo rastas degtinei varyti aparatas. Argi negalėtų valstybė gauti pajamų, uždėdama didelius mokesnius spekuliantam, o sustabdydama degtinės varymą? Tuokart gal daug butų sveikiau ir valstybei ir žmonėms, ir lengviau butų inteligentijai šviesti liaudis.

Įvairus šmugelninkai tiek praturtėjo, kad dabar miestuose ima statyti namų ištisus kvartalus, kaip tai Panevėžyj, Šiauliuose, Kaune ir kitur.

Bet ne, musų "krikščionims," kurie šiandieną sėdi valdžioj, tas nesvarbu. Jiems da geriau, kad užnuodyta ir sufanatizuota liaudis ilgiau duosis vedžioti už nosies juodojo internacionalo ponams. Tiek pat kaipir visai nedraudžia t. y. primygtinai negaudo ir tų slaptų bravorų, kurių šiandieną pilni miškai, pakrumės ir tt.

Jaunimas, nebeskaitant senųjų, tiesiog baigia prigerti degtinės klanuose.

O į tokį jaunimą, kurs jau visą širdimi atsidavęs degtinei, tai sunku beįsprausti į rankas laikraštį, knygą ar kitą ką. Jam nesvarbu nei vakariniai kursai, nei kita kas.

Tiek pat su vaikinais— tuo keliu žengia ir merginos. Tai apgailėtina! Tai busiančios motinos- Kogi gali laukti iš jų ateitis? Taip pat reikia neužmiršti, kad ir didžioji dalis inteligentijos rugsta tuo pačiu raugu.

Blaivybės kuopelių liko dar mažiau negu prieš karą. Žinoma, čia iš dalies kaltas karas, bet kalta ir valdžia.

Ir šis klausimas daug daugiau atneša visuomenei ir valstybei blėdies, negu, kad yra manoma.

Blaivybės akimis žiurint į tokią labiausiai jaunimo padėtį ir aplinkybes darosi liudna, keista.

Ir galvoji sau vienas: prie kogi einama tokiais keliais ir kokia gi laukia Lietuvos visuomenę ateitis?

Kurgi pasidėjo tie blaivybės skelbėjai, kurgi "demokratiška krikščionių" valdžia? Viskas prigėrė, paskendo degtinės juroje... ir nieko daugiau neliko.

N—as.

Kas teisinga Krikščionybėje, tas nenauja; ir kas nauja, tas neteisinga.— **John Burroughs.**

Lygiai toj pačioje propozicijoje, kaip žinojimas didinasi, tikėjimas mažinasi.—Carlyle.

Vajų Pabaigus

Užbaigus vajų Politiniam Iždui (1922 m. liepos 27 d.) sekančios aukos buvo gautos Politikos ir Kulturos reikalams Lietuvoj:

Waterbury, Conn. lapelių budu $400.00 ir per prakalbas $111.00 (pavardės aukotojų pas gerb. P. Tiškiną).

Naugatuck, laike prakalbų (pavardės aukotojų ir pinigai pas gerb. Vilką) $20.00.

Brooklyn, N. Y. laike Pil. Sąj. išvažiavimo (pavardės aukotojų paskelbtos "Vienybėje.") $65.85.

Baltimore, Md. laike mano prakalbų (pavardėsaukotojų pas vietinius Sandariečius) $27.00. ($17 smulkesnėms aukoms ir $10 d-ro Abromaičio).

Philadelphia, Pa. D. Turskis $1.00, D. Bajoriunas $1.25, po 1 dol.: A. Vaitiekunas, I. Žadeika, A. Baleckas, J. Petrauskas, Jurgis Klimas, Masickas, Jurkšas, J. Ivanauskas, St. Pocius. B. Stupelis $6.00. (uždėjo aukas, kurias pasigriebė bolševikai). Smulkių aukų $5.10 ir 100 auksinų. Viso labo $22.35 — $22.35.

Boston, Mass. laike prakalbų (pavardės aukotojų pas vietinius Sandariečius) $18.00.

Pittstone, Pa. T. Paukštys $5. Po $1.00: Januliavičienė, L. Šeporaitis, A. Gradeckas, Joneliunienė. J. Kazakevičius $5.00, A. Galinskas $10.00, Kaz. Karsokas $5.00, smulkių $8.00, viso labo $38.11.

Scranton, Pa. Po $1.00: L. Savickis, Dr. Renbevičius, Pov. Liupševičius, A. Petruškevičius, V. Labinskas, A. Naujokas, Juozas Gustaitis, K. Butkus, A. Matulaitis, A. Kubilius, P. Žyvatas. J. Elinskas $2.00. Smulkių aukų $7.00, viso $20.00.

Wilkes Barre, Pa. SLA. kuopa $10.00. Po $1.00: Jonas Ramanauskas, F. Janulevičius, J. Jurkšaitis, K. Paskevičius, P. Bubnys. S. Pagarelskis $5.00. A. Baltuška $1.00, K. Slenkaitis $1.00, M. Baubonis $1.00. Adv. J. Lopata $10.00. Smulkių aukų $5.96, viso $38.96.

Edwardsville, Pa. Sim. Matulevičius $1.00. Vikt. Kamarauskas $3.00. Po $1.00: A. Berneckas, J. Gylys, S. Paukštis, P. Reikus, J. Miliauskas, St. Tamulevičius. Kaz. Vyšniauskas $2.00. Kaz. Urbanavičius $2.00. Piliečių Sąjungos 24 skyrius $17.30. Smulkių aukų $4.70. Viso $36.00.

Shenandoah, Pa. P. Survila $3.00, A. Bredickas $5.00, J. Pečelingis $5.00. Po $1.00: K. Magolenga, J. Barauskas, P. Megenis, A. Klimas, A. Neglažis, M. Vaitkevičaitė, A. Šaukevičius. A. Gumauskas $3.00. Smulkių aukų $8.00. Viso $31.00.

Viso labo $828.26.

Be to mano žiniomis betarpiai į S. L. D. ir V. S. C. K-tą yra pasiuntę aukų iš Detroito per d-gą A. Trimirką $60.00, Waterburio per d-gą P. Tiškiną $25.00.

Išskirus punk. II ir XIII pinigus priėmiau.

Visiems aukotojams ir aukotojoms tariu širdingiausios padėkos žodžius.

Soc. Liaudininkų Dem. ir Vals. Sąjungos bloko Centro Komiteto narys, **Ladas Natkevičius.**

So. Boston,

1922 m. spalių 15 d.

MES LAIMĖJOM.

Taip, musų laimėta. Eltos pirmutinė kablegrama praneša, kad į naują Lietuvos Seimą išrinkta 26 liaudininkai!

Tas dar sykį parodo, kad musų darbas, musų aktivė parama, kurią suteikėme jų atstovams kap. L. Natkevičiui ir B. Žygeliui, o per juos ir visai partijai,— turėjo didelės reikšmės šiuose rinkimuose. Nes jeigu ne musų materialė parama, jie nebutų pajiegę pravesti tiek atstovų.

Kiekvienas paaukuotas musų doleris padėjo užpildyti tą spragą, kuri pasidarė rinkimų laike; padėjo pagelbą musų rimtos spaudos prablaivint, taip sakant, apsuktas galvas Lietuvos žmonių; padėjo iškelti viešumon klerikalų "krikščioniškus" šmugelius; padėjo plačiau išaiškinti žmonėms pražutingą Lietuvai ir musų liaudžiai krikščionių demokratų politiką. (teisingiau — kunigų politiką).

Pagaliaus ir musų solidarumas, musų Amerikiečių bendras frontas, bendras progresyvės visuomenės nusistatymas prieš klerikališką Lietuvos valdžią ir jos tokią pat betaktingą atstovybę Amerikoje, padarė tinkamos įtekmės Lietuvos žmonyse.

Rodos, po šių rinkimų visiems bus aišku, kad tautininkų sriovė: Liaudininkai ir Valstiečių Sąjunga Lietuvoje ir A. L. T. Sandara Amerikoje, — yra vienintėlis rimtas KUNAS, su sveikiausiomis intelektualėmis pajiegomis, kuris veda musų naują Valstybę į šviesesnę, laisvesnę ateitį.

Koncentruokime savo jiegas, Sandariečiai! Rimtai ir nuosekliai augindami savo partiją, drąsiai skelbdami prakilnius Sandaros principus, sutrauksime prie Sandaros tukstančius tikrųjų Lietuvos sunų, kurie padės greičiaus išliuosuot Lietuvą iš klerikalų vergijos ir bolševizmo šmėklos.

Šalin iš lietuvių tarpo jus, skelbėjai supuvusiųjų ir puvančiųjų tradicijų!

Lai Apšvieta, demokratija, laisvė ir progresas Lietuvoje viešpatauja!

Perkunas.

PINIGŲ KURSAS.

KAUNAS. Pinigų Mainymo Kontora M. Brauno Laisvės Alėja 49, 1922 m. spalio 5 d.

Lito kursas 230 auks.

1 svaras anglų sterl. 9588 auk.

1 doleris 2137 auks.

100 lenkų markių 22 auks.

Pajieškojimai

Pajieškau savo brolių Antano, Martyno, Jeronimo ir Stasio Sidarevičių. Visi gimę arti Naumiesčio, dabar gyvena Amerikoj, jieško jų sesutė Agota Sidaravičiutė (Jonavičienė) gyvenanti Suvalkuose. Kas juos žino malonėkite kreiptis prie:

A. J. POVILAIKA
756 Bank St.
Waterbury, Conn.

Didelė Proga

Nusilpnėjė ant lytiškų organų vyrai, kaip tai nervų, paliks išgydyti ant visados per vartojimą gyduolių NOVO Tai yra galima pasakyti, cudauna gyduolė, kurios išgydė jau tukstančius vyrų sengančių lytiškomis ligomis. Jei esate serganti ant lytiškų nusilpnėjimų, kad kenkia jums betvarkė nervų, kad nustojot vyriškumo, kad esate nusilpnėjusia padėjime, šaltos rankos arba kojos, galvos sopėjimai, užkėtėjimai vidurių, nevirinimai skilvio, inkstų liga arba kitos ligos pusles, nemiegus sapnai baimė sutikti žmones, kaip tai daro nekurie, paliksite išgydyti per vartojimą gyduolių NOVO. Gyduolės tas į trumpą laiką padarys jus sveikais, tvirtais ir laimingais, tada gi galima bus nauduotis gyvenimu ir jo ypatybėmis. Dėl atydos, idant pertikrinti jus apie tai, kad NOVO gyduolės tą padarys, išsiunčiame jums DYKAI kompletišką kursą tų gyduolių, užtektinai ant 15 dienų, kada gi prisiųsite mums savo antrašą ir pavardę, taipgi sykiu 50c. krasos ženklėliais arba sidabru dėl apmokėjimo liešų persiuntimo. Malonėkite atkreipti atydą ant to, kad tai nėra maža dežutė, bet kompletiškas kursas išgydymui, užtektinai ant 15 dienų, labai tankiai yra užtektinai išsigydymui. Ta proga yra vien svarbi ant trumpo laiko. Rašykite mums neatidėliokite, taipgi praneškit kokiam laikraštyj skaitėte tą apgarsinimą ir mes išsiųsime jums tuojaus tas gyduoles. (46)

NOVO COMPANY
Dept. 44, BOX 33, Brooklyn, N. Y.

APŠVIETA yra didžiausis žmogaus turtas

Tad Šviesikis Skaitydams Šias Knygas!

BAUDŽIAVA LIETUVOJE. Pusl. 76 ..... 10c.

BARBORA UBRIKA arba Kliošturius ir Jezuitai. Pagal oficialius rekordus parašė W. L. Clark, sulietuno A. J. Karalius, M. D. čia atidengiama visas šaltinis kliošturiaus nedorybių, labai akyvas skaitymas. Pusl. 118 ..... 50c.

CHEMIJA. Su daugybe paveikslų, 116 pusl. ..... 25c.

DEŠIMTS METŲ Tautinės Kulturos Lietuvoje. Nuo 1905 iki 1916 m. (Be apdarų 25c. Su apdarais .... 50c.

DVASIOS GYVENIMO MEKANIKA. Su paveikslais, 148 pusl. (Be apdarų 35c.) Gražiuose apdaruose .. 60c.

KELIONĖ APLINK PASAULĮ Per 80 Dietų. Parašė Jules Verne. Vertė J. Balčikonis, 228 pusl., didelio formato su iliustruotais viršeliais ir su pavaikslais, kaina $1.00

KAUNO ALBUMAS. Su 50 Kauno miesto vaizdų, 62 puslapių. Kaina tik $1.00

LIETUVOS ĮSTATYMAI. Surinko teisininkas A. Merkys, suredegavo Vyriausiojo Tribunolo Pirmininkas A. Kriščiukaitis. Pirmas leidinys iki 1922 m. balandžio 20 d. Labai didelė knyga 1032 puslapiai, kietais popieros viršais ..... $3.00.

PALYDOVAS. Labai turininga knygutė, su daugybe visokių informacijų apie Lietuvos valstybės visą padėti. Labai naudinga kiekvienam grįžtančiam arba kad ir čia gyvenančiam. Knygutė iš 112 puslapių, tvirtuose audeklo apdaruos, su Lietuvos žemlapiu ir Kauno miesto planu. Kaina tiktai ..... 50c.

PAJUDINKIME VYRAI ŽEMĘ! Parašė vengriškai Maurikis Jokai, trumpai atpasakojo lietuviškai Aišbė. Labai puiki apysaka, 116 puslapių, kaina ..... 75c.

Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigus prisiųsti sekančiu adresu:

Jules Verne. Liet. kalbon vertė J. A. Chieliauskas. Labai įdomus skaitymas. Pusl. 212 ..... 75c.

VANDUO ANT ŽEMĖS, po žeme ir viršuje žemės. .. 10c.

VINCO KUDIRKOS RAŠTAI. Šeši tomai (paskirais tomais neparduoda) . Kaina ..... $6.00.

ŽEMĖS ISTORIJA. Su paveikslais. 54 pusl. ..... 10c.

ŽMOGAUS PAREIGOS. Parašė Giuzeppe Mazzini, vertė V. K. R. Kiekvienam žmogui reikia žinoti savo pareigas ir perskaityti šią knygą. Pusl. 245 ..... $1.00

ŽIVILĖ, Duktė Karijoto. Tragedija V aktuose, labai tinkama musų scenai, 118 pusl. 20c

"SANDARA" Book Dept., 327 E St., Boston 27, Mass.

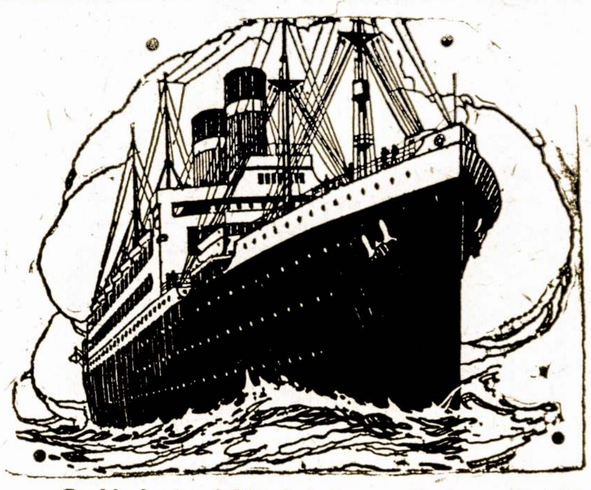

S. V. Laivai Mielai Jums Patarnaus

Didelis laivynas, valdomas S. V. Valdžios ir operuojamas United States Linijos, pilnai gali Jums patarnauti. Laivai plaukia tarpe New Yorko ir Senos Tėvynės.

Dideli, smagus, vėdinti ir švarus kambariai trečios kliasos pažieriams. Kajutos dėl 2, 4, ir 6 ypatų su atskira lova kiekvienam.

Maistas yra geriausios rušies, gerai pagamintas. Trečios kliasos pasažierių reikalavimai greitai ir mandagiai išpildomi.

Dideli kambariai rukymui, skaityklos ir kitoki parankumai, retai tejrengiami trečios kliasos pasažieriams.

Šis puikus patarnavimas suteikiamas visiems. Pasiųsk mums žemiaus telpančią informacijų blanką ir gausi dykai knygutę, spausdintą tavo kalboje; iš jos sužinosi viską apie šiuos gražius laivus. Rašykit šiandien.

Apmokėjimai

Jei nori parsitraukti draugus ar gimines iš Senosios Tėvynės, apmokėk jųjų kelionę per UNITED STATES LINES. Užtikrink jiems gerą patarnavimą, patogumus — tegul jie keliauja po ŽVAIGŽDĖTOS VĖLIAVOS GLOBA.

Reikalauk Knygos

Rašyk šiandien dėl pilnų informacijų. Dasižinokite apie gražius Suvienytų Valstijų laivus, plaukiančius į Europą. Jokių už tai pareigų neturėsi. Pasiųsk blanką šiandien.

INFORMACIJŲ BLANKA.
U. S. Shipping Board
Passenger Dept. 684 K4
45 Broadway, New York City.

Malonėkit prisiųst knygutę veltui dėl autoritetingų faktų kelionei. Taipgi informacijas apie U. S. Linijos laivus į Europą ir iš anksto apmokamus keleivius.

Vardas .....
Adresas .....
Miestas ..... Valst.....

Informacijų apie laivų išplaukimą ir laivakortes reikalaukite adresuodami

UNITED STATES LINES

Moore and McCormack, Inc. 45 Broadway, New York City.
Roosevelt Steamship Co., Inc. 110 S. Dearborn St., Chicago, Ill. 92 State Street, Boston, Mass.

Managing Operators for
UNITED STATESSHIPPING BOARD

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.
NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.

NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

ŽIEMOS VAKARAMS

Sulaukus žiemos kiekvienа organizacija bei jaunimo draugijėlės rengia vakarus. Sandaros Adm. kaiptik galima gauti puikų scenišką veikalą **"Gyvenimo Verpete"** 5-kių veiksmų dramą. Lošime dalyvauja 4 merginos ir 8 vyrai. Veikalas labai puikus, įspudingas ir lengvas sulošti. Knygelės kaina 45c. Sandariečiai bei šiaip jaunimo organizacijos pasinaudokite šia proga!

"SANDARA"
327 E Street, So. Boston, Mass.

Lietuvos Įstatymai

Ką tik gavome iš Kauno Lietuvos Įstatymus. Didelė knyga 6x9 tvirtais apdarais 1032 puslapių Kaina tik $3.00. Norinti isigyti šią knygą pasiskubinkite, nes jų nedaug gavome ir greitai išsiparduos. SANDARA 327 E St., So. Boston 27, Mass.

"Matai kaip greitai jisai nustojo verkti. Aš tik ką daviau jam dozą

BAMBINO

Vaisbaženklis Reg. S. V. Pat. Biure

ir matomai tas palengvino jo skausmus tuojaus."

Taip, motinos! Bambino parodė puikius rezultatus palengvinime vidurių diegimo, mėšlungio ir užkietėjomo. Jis yra geriausiu kudikių draugu! Kudikiai mėgsta jį! Jie prašo daugiau!

35c. aptiekose. Už 40c. prisiunčiame tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

Kur Gauti "Sandara"

Pavienius num. galima gauti kožną savaitę už 5 centus, sekančiose

BRIDGEPORT, CONN.
H. Slavin, 24 Railroad Ave.

CLEVELAND, OHIO.
"Dirva", 7907 Superior Ave.
P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave.

CHICAGO, ILL.
J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St.
Dr. K. Drangelis % Venta Drug Store 4101 S. Francisco Ave.,
V. J. Andriulis, 2041 S. Ruble St
F. A. Juozapaitis, 4559 S. Hermitage Ave,

MONTELLO, MASS.
D. Kella, 9 Aarthur St.
A. M. Lanška, 672 N. Main St.
Boston Sales Co. 678 Main St.

NEW HAVEN, CONN.
K. Makarevičius, 255 Wallace St.

LAWRENCE, MASS.
J. J. Urbszo & Co. 101 Oak St.
Lithuanian Sales Corp., 70 Lawrence St.

BROOKLYN, N. Y.
J. Pasniewsky, 87 Grand St.
"Vienybė" P. Co., 193 Grand St.

WORCESTER, MASS.
M. Paltanavičia, 15 Millbury St.

BOSTON 16, MASS.
J. B. Reinetz, 84 Salem St.

Kas užsirašys "Sandarą" ant visų metų ir prisiųs $2.50 gaus dovanų knygų vertės 50c.

PR. ŽIVATAS.

Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt.
OFISO ADRESAS:
1836 N. Main St., Scranton, Pa.

Oregon 3995-M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St.
Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras, ir Chirurgas.
Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M. nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 8 P. M. Nedėliomis nuo 10 iki 3 P. M.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass. viršui "Iver Johnson" kautuvės
Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatom po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 vakare po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

KAM KENTĖTI?
Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gėlimai greitai nustoja, jeigu patrini su
PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.
Žiurėk, kad gautum tikrąjį-garsųjį per daugiau kaip 50 metų.
Reikalauk, kad turėtų Ikaro (Anchor) Vaizbaženklį.

Lietuviai Amerikoje

PITTSBURGH, PA.

Polemika ir kritika.

Sandaros No. 38 tilpo korespondencija iš Pittsburgho, kuri aprašo D-jų posėdį rugs. 3 d. prisirengimo prie parodos. Po ta žinute pasirašo "Sandarietis." Bet aš spėju, kad ten nėra "Sandarietis," tik Sandariečio vardu prisidengęs, nes Sandarietis tokios neteisybės nerašys. Taigi tas "Sandarietis," aprašydamas tą posėdį, rašo: "Bet protestams labai pirmininkas priešinos, nedavė nė kalbėti apie protestus, liepė sėstis arba laukan išmesti. Sekretorius pritarė, tai žadėjo jį iš valdybos išmesti. Keli delegatai supykę ir mitingą apleidę išėjo ir gali negeros pasekmės buti, kad taip nedailiai elgiasi, neteisingai mitingus veda: jeigu vienas praneša, antras patvirtina, tai turi ant balsų leisti, o dabar jeigu keliems nepatinka, tai visi gvoltu rėkia, nė jokios tvarkos nėra."

Čia matyt aiškiai, kad tas "Sandarietis" nebuvo mitinge, bet girdėjo, kad buvo triukšmas. O triukšmas buvo užtai, kad nuo Wilmerdingo L. Sunų Dr-jos žinomas kairysis V. Kairis, kuris apie Lietuvos valdžią kitaip nekalba, kaip tik buožių valdžia, tai ir įnešė, kad but išneštas protestas prieš Lietuvos valdžią, už $10.00 ką uždeda ant Amerikos lietuvių. Bet didžiumai pasirodė, kad sykiu negalima viską maišyt ir leista ant balsų, kur balsavo, kad nebut protestas sykių maišomas su paroda. Balsavo 43 balsai, o kad ir protestą išnešt, tai balsavo 3 balsai, todėl, pagal didžiumos nutarimą, turėjo but protestas atidėtas į šalį. O kad ir po nubalsavimui trįs nenorėjo sutikt su didžiuma, tai turėjo apleisti svetainę.

O kas link sekretoriaus, tai ir neteisybė: sekr. atkartojo tik pirmesnio mitingo nutarimą, kur buvo nutarta, kad visos rezoliucijos, kurios bus išneštos parodoje, butų perskaitytos paskutiniame delegatų mintinge, ir kurios bus užgirtos, tos bus ir laike parodos priimtos. Todėl "Sandarietis" toli apsilenkė su teisybe. Toliau rašo apie kokias lenkų vištas, kurios nieko bendro neturi su parodos reikalu ir tik prikišdams krapylą ir kitus galus, ar tik nenorėjo tarpe Sandariečių vienybę suardyt. Jei ištikro Sandarietis esi, tai turėtum ir nors kiek Sandaros principus pažinti. Ten sako: "Jeigu norite tikėti, tikėkite, tiktai žiurėkite, kad jus darbai butų geri! Kad nenorite tikėti, netikėkite! žinokitės! Tiktai žiurėkite, kad jusų darbai butų geri!" Todėl Sandariečiui prikišti tikėjimą tai neleistinas dalykas, nes mes, budami demokratais, turėtume pagerbti kiekvieno įsitikinimus. Mes gerai žinom, kad A. L. T. Sandaroj yra daugiau katalikų negu laisvamanių, bet lig šiol nebuvo toks klausimas pakeltas, kad pajuokt tikintį, ar laisvamanį, todėl, kad Sandariečiai tikėjimą laiko kiekvieno žmogaus privatišku reikalu: kaip jis tikės, toki atlyginimą užsipelnys. A. L. T. Sandara yra nusistačiusi eit prie tautiško savistovumo palaikymo ir ėjimo prie plačiausių demokratybės principų. Todėl kas tokią idėją supranta, gali priklausyti, nežiurint į ką jis tiki ir kaip tiki. Todėl Sandariečiui užpult Sandariečius ir da su neteisybe tai prastas Sandarietis iš tamstos.

Juozas Virbickas.

NORWOOD, MASS.

Spalio 4 d. nuo įsikurimo Norwood'o miestelio sukako 50 metų — taigi spalio 4 ir 5 dd. vakarais buvo surengtos iškilmės koncerto pavidale dideliam darže. Iškilmėse dalyvavo atskirų tautų grupės su jų vėliavomis ir tautiškomis žymėmis — drapanomis, dainomis ir šokiais. Ir lietuvių grupė buvo, kuri reprezentavo lietuvių tautą, bet labai nevykusiai pasirodė: vieni su čebatais, su diržu susijuosę, it kacapai, kiti be čebatų ilgomis kelinėmis apsmukę ir dar kokias ruskas mandieras apsivilkę. Moteriškos taip pat nekaip atrodė, ypatingai kad skaromis galvas susirišusios. Žiurint į tokią lietuvių grupę net koktu darėsi, kad vietoje perstatyti lietuvius, kaip civilizuotus, apšviestus žmones, perstatė prasčiau negu kad ištikrųjų lietuviai civilizacijoje pakilę yra. Lietuvių, taip pat poliokų, grupės atrodė, lig kad nuo karės pabėgėliai. Apart Amerikoniškų grupių gražiai pasirodė anglai, skotai, airiai, švedai ir neperblogai italijonai. Šios grupės padainavo ir pašoko, taip sakant, tautiškai. O lietuviai nedainavo, nešoko, tik pažiopsojo ir namo! Kad paliokai prastai pasirodė, tai juos galima pateisint, kad jie čia menkai gyvuoja, bet lietuviai negali but pateisinami, nes pas lietuvius čia spėkų visam kam užtenka. Bet čia kalti klerikalai, kad be pasitarimo su kitų pažvalgų grupėmis vien sau nubėgo lietuvių tautą "pakelti." Dabar gal ir patys savo skarmališko pasielgimo gėdisi.

Zanavykas.

WORCESTER, MASS.

Įvairios žinios.

Šiomis dienomis žuvo du Worcesterio lietuviai. Užmuštas Vladas Baranauskas. Gyvendamas pas brolį ant ukės šale Oldeno, pasiėmęs savąjį automobilių važiavo į Worcesterį ir bevažiuojant skersai gelžkelį tapo pagautas traukinio. Į šmotus subyrėjo automobilius, ir pats Baranauskas po 4-rių valandų mirė. Jisai paėjo iš Merkinės parapijos, Raitininkų kaimo, Alytaus apsk., priklausė Worcesteryje prie šv. Liudviko draugijos.

Antra auka, Mikas Asakavičius, žuvo American Steel and Wire Co. drataunėje spalio 3 d. Bevažiuodamas eleveitorium nuo 3-čių lubų apačion kaštin kaip nukrito žemyn ant geležinių grindų ir ant vietos užsimušė. Asakavičius iš Lietuvos paėjo iš Plosapninkų kaimo, Butrimonių parapijos, Alytaus apskr. Priklausė prie dviejų draugysčių: Lietuvos Sunų draugijos ir Susivienyjimo Lietuvių Amerikoje 57 kuopos. Paliko menkutę moterį ir šešis vaikučius ir du brolius Worcesteryje: Karolių ir Juozą. Palaidotas miesto kapuose be bažnytinių apeigų.

Worcesterio veikėjai vaikinai turbut jaučia šaltą žiemą: kiek laiko atgalios apsivedė Worcesteryje žinomas veikėjas ir biznierius Petras Dėdynas, su panele Vaškeliavičiute. Dabar, kaip girdėjau, spalio 16 d. apsivedė Petras Skrickis, žinomas Worcesteryje ir apielinkėje lainininkas, su p-le Margarieta Mileikiute. Bus ir trečios sutuoktuvės — tai Kazimiero Budinavičiaus, taipgi gerai žinomo veikėjo, nes jisai yra Sandaros 16 kp. finansų raštininkas ir S. L. A. 57 kp. protokolų raštininkas ir gabus Aušrelietis. Girdėjau, kad bus sutuoktuvės spalio 27 d. su panele Gierulaite — aušrelietė.

Aušrelės rupesniu atidaryta vakarinė mokykla vaikučiams. Tėvai privalytų leisti mokyklon savo vaikučius. Mokykla atidaryta spalio 13 d. vadovaujant garb. Baliui Mingailai, Aušrelės pirmininkui ir mokytojui Jonui Daveliui. Bus mokinama skaitymo, rašymo ir dainavimo — visi tai lietuvių dvasioj. Kas jaučiasi esąs lietuviais, remkite tokią mokyklą.

Worcesterio Lietuviškų Draugijų Taryba, kaip girdėjau, renka prakalbas spalio 29 d. registracijos reikale.

Worcesterio Sandariečiai priešingi perkėlimui "Sandaros" į Chicagą, nes tai butų bereikalingas Sandaros turto eikvojimas.

Spalio 8-tą du Worcesterio drutuoliai beeidami Millbury st., prisitraukę Magdalenos ašarų, susitiko su aniolais sargais. Na ir lietuviški drutuoliai nenorėjo pasiduoti aniuolams sargams, ir virto kova. Bet aniuolai sargai, budami apsiginklavę, laimėjo mušį, o lietuviški druotuoliai buvo paimti į nelaisvę.

Viena moteris, mačiusi tą mušį, ant rytojaus lakstė ir klausinėjo: ar gyvi tie vargdienėliai? Paaiškinus, kad dar gyvi, tai moteris sako: aš jau ir "Aniol-panski" sukalbėjau.

Juozapas J. Krasinskas.

PITTSBURGH, PA.

Visi sako, kaip laikraščiai, taip ir žmonės, net svetimtaučiai, kad labai graži buvo lietuvių paroda rugs. 24 d. Bet čia klausimas, dėlko ta paroda buvo tokia graži ir iškilminga?

Dėlto, kad pittsburgiečiai turėjo gerus Centro Komitetus, kurie suprato, kaip išgauti pavelinimus ir kaip parėdyti Flotus ir kaip juos sutvarkyti ir pakviesti kalbėtojus.

Man rodosi, kad visos kolonijos Pittsburgo ir apielinkės lietuviai gali vienbalsiai ištarti širdingą padėką tiems Centro Komitetams, kaipo pirmininkui J. W. Pachevičei ir jo pagelbininkui A. Marcinkoniui ir rašt. J. Virbickui, kasieriui K. Stravinskui ir visiems tiems Centro Komitetams, kurie darbavosi parodoje, už jų tokį garbingą darbą, kuriuo visos tautos džiaugiasi, tik išimant lenkus, bolševikus ir kaikuriuos klerikalus.

Galima ištarti širdingą padėką tiems visų kolonijų Komitetams, kurie organizavo savo grupes, kad prisidėti prie parodos.

Netaip, kaip kaikurios Pittsburgo parapijos padarė "parodą:" klebonas išsivedė pustrečios davatkos iš bažnyčios į bažnytinę svetainę, pasakė prakalbas ir nusiuntė S. V. Prezidentui telegramą, kad jisai šiandien daro apvaikščiojimą, kad jis padėkavoja Amerikai už pripažinimą Lietuvos net su pustrečio tukstančio parapijonų. Tokią iškilmingą parodą padarė, kad net zakristijonas antrame bažnyčios gale budamas negalėjo surasti tos parodos.

Pittsburgo ir apielinkės lietuviai tautiečiai kad parodavo, net pasaulis visas žinojo ir girdėjo.

R. Paplauskis.

Svietas nusistebėtų, jei žinotų, kaip didelis nuošimtis jo skaisčiausių papuošimų, visuomenės nuomonėje atsižymėjusių išminčia ir dora, buvo pilniausi skeptikai tikėjime.—

John Stuart Mill.

LUCKY STRIKE CIGARETTE

GERIAUSI Cigaretai

A. V—ČIUS.

LIETUVOS ŽEMĖS UKIO IR PRAMONĖS PARODA

(Tąsa)

Hermanas Repoportas turi išdėjęs vyriškų kostiumų iš Prusų Lietuvos dirbtuvių.

Vokiečių firma Gottner ir Grestien — mažąsias kambarines krosnis ir kilnojamąsias virtuves bei kitus virtuvės pabuklus.

Papirosų fabrikos "Hellas" iš Dancigo, Zivas, Br. Salomonai, Zefiras, ir kiti iš Kauno siulo savo papirosus ir tabaką. Toliau, odos ir jų išdirbiniai.

Vokiečių firma Dannat und Freytag, — rašomųjų daiktų: pieštukų, plunksnų, albumų, peiliukų ir kiti.

Prancuzų — lietuvių b-vė "Francolit" — vandenų (mineralinių) "Wichy," "Wittel", parafinų, kanifolės, akmeninių anglių, kokoso ryžių ir tt.

Lietuvos kooperacijų Bendrovių Sąjunga, kuri turi savo prekių sandelius Kaune, Vilkaviškyje, Kedainiuose, Panevėžyje, Ukmergėje ir Rokiškyje ir savo fabrikus: Panevėžyje — mėsos dirbinių, Kaune — rago dirbinių.

Dr. med. Buchsteineras — farmacijos, kosmetikos, guminių dirbinių, esencijų likeriams ir įvairių svarslų.

"Rubo" bendrovė — gatavų drabužių.

"Nemuno" akcinė b-vė rašomųjų mašinų, dviračių, siuvamųjų ir mezgiamųjų mašinų.

"Vaikelio Jezaus" draugijos prieglauda ir amatų mokykla — įvairių medžio išdirbinių: vindelių, dėžučių, stalelių, suolelių — visi vaikų darbeliai. Visi originališkai — primitivių darbai.

"Ventos" akcinė b-vė — baldai: rašomieji stalai, kedės, spintos, komodai, suolai ir kiti.

Raudanasis Kryžius — invalidų reikmenys: dirbtiniai: kojos, rankos, lazdos, korsetus t. y. visus dirbtinius kunagalius.

"Bekara" — pirmasai kartono ir popieros dirbinių fabrikas Lietuvoje — sąsiuviniai, rašomosios knygos, talonų knygutės, block notai.

"Viktorija" — pirmoji Lietuvos makaronų fabrika — makaronai.

Juozo Gerštiko — ženklų dirbtuvė: metaliniai daiktai ir kit. emblemos.

R. V. Karnatzo ir Ko. — manufaktura.

"Volgos" dirbtuvė — kava, kakao, arbata.

B. Raco — chorodanto (dantims valyti miltelíai), kolonos.

Fridricho Manthes — laikrodžių.

"Rabivido" — vaistai ir chemijos dalykai.

"Comptairs Franęais de la Baltigue" — prancuzų likeriai, parfumerijos, kvepalai, edekolonai.

"Florance" — kvepalai ir muilas.

"Diana" ir Rozmarino akcinė b-vė — likeriai, konservai.

St. Montvilo ir Ko. iš Panevėžio — mielių pavyzdžiai.

Terespolio dvaro A. Chrapavickio — pieno ukio dirbiniai.

Dabikinės dvaro — gražių surių — holandų ir šveicarų.

"Sėkla" — Lietuvos sėklų gamintojų Sąjunga — šakniavaisiai, šiaudai su varpomis bei grudais.

Ginkunų dvaro "auksiniai" miežiai (taip juos bėnt vadina).

Lietuvių spirito ratifikacijos b-vė, turinčioji skyrių Kaune ir Panevėžyj — įvairus spiritai, jų aparatai, spiritų varyklų žemėlapis. Agronomas M. Kvašinas— cigarų tabakas, griežčiai, burokai, "Nanto" morkos, graikų arbuzai, "Ligovo" avižos, "Svalefo" kviečiai, cikorija ir kit.

"Ruzgų" sėklinis ukis parodo, kaip javai išauginama įvairiuose dirvožemiuose.

Vokiečių fabrikas F. Bayer ir Ko. per savo atstovą Kaune — vaistų grudams, nuo kulių ir kitų javų pelėsių ir nuo vabzdžių.

M. Žičkauskaitės - Dailidienės, J. Lubickaitės — audiniai.

Onos Mureikienės — kelnės "Galife" ir maišas be siulių.

P. Kemeklienės — gražus kilimai, staltiesės.

Lietuvių Moterų Globos Komitetas — prieglaudos vaikų išdirbiniai: juostos, iš medžio išskapstyti įvairus dalykai.

Kalėjimo pavilijone įvairios diagramos; jos nurodo kalinių skaičiu ir jųjų prasikaltimų rušys ir kalinių amžius. Baigusių aukštąsias mokyklas — 0,2% kalinių, aukštesniasias mokyklas — 1,7% vidurines — 37%, pradedamąsias — 7,5%, mokančių tik skaityti ir rašyti—40,3% beraščių — 46,6%. Pagal kalinių amžių ligi 20 metų — 13,8%, ligi 20—28 m. — 34,8%, nuo 25—30 m. — 23,5%, nuo 30—35 m. — 10,3%, nuo 35—40 m.—8,2%, virš 40 m. — 9,4%.

Taip pat išstatyta kalinių iš nuobodumo padirbti įvairus daiktai: spintos, kedės, dėžės-dėžutės, visokie pagražinimai iš šiaudų ir medžio, ašuotiniai laikrodžiams retėžėliai, druskinyčios ir kt. daiktai. Tas pavilionas ypač dar tuo svečius stebina, kad visi šie daiktai yra padirbti pasmerktųjų medžiaginės padėties ir moralinių kančių asmenų. (Bus daugiau)

Nėr priežasties nepatogumams — da gana yra karščio!

ŠIMTAI TUKSTANČIŲ DEGINA SOCONY KEROSINĄ

—ir virimui, ir šilumai. Senoviškų rukstančių, suodinų ir povalių aliejaus pečių dienos jau praėjo. Dabar galite nusipirkti aliejaus pečių su sekančiomis gvarantuotomis įpatybėmis: (1) **gazo pečiaus virimo greitumas;** (2) daugybė karščio, kuris yra visiškai tyras ir bekvapis; (3) didesnė ekonomija verdant nė kaip kada nors pirmiau; (4) aiškus automatinis knato kontroliavimas; ekskliuzyvė, paranki ir laiką taupinanti prietaisa: (5) rankos nelypsti kerosinos pripildant; (6) erdvi stipri pečvietė, kuri patenkis ištisus metus.

Vardas to patėmintino naujausio pečiaus yra New Perfection Oil Range su Superfex degvietėmis. Jusų pardavikas noriai viską išrodys. Nepirkite jokio naujo pečiaus, kol neapžiurėsite šito.

Pas namų aprupintojus ir geležies krautuvėse — visur.....

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK
26 Broadway

Perfection Oil Heater greit paverčia šaltas vietas šiltomis. Antsyk šiluma ir daug jos kur tik norite.

PERFECTION *Oil Heaters*

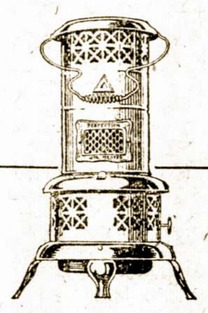

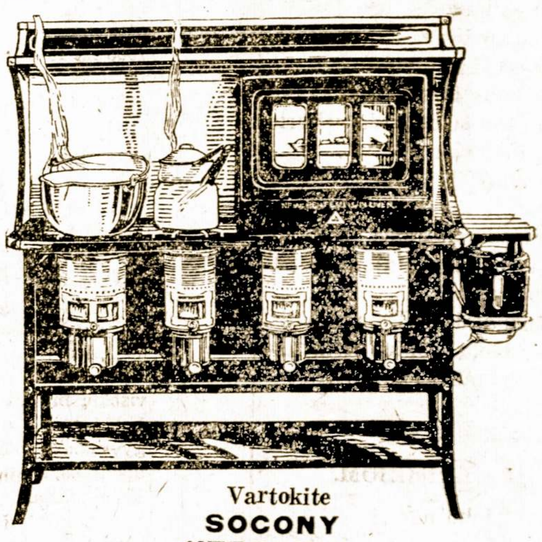

Vartokite **SOCONY KEROSINĄ** Geriausias ką yra.

NEW PERFECTION *Oil Range* SU SUPERFEX *Burners*

T. M. D. Reikalai.

Visus raštus, korespondencijas ir straipsnius TMD. reikalais reikia sųsti redaktoriaus V. Širvydo, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. vardu ir adresu.

TMD. KUOPOMS IR NARIAMS ŽINOTINI DALYKAI.

Tėvynės Myl. D-jos kuokos atsikreipia į Centro Pirmininką klausdamos ar bus paskelbta tam tikras laikas apvaikščiojimui T. M. D. 25 metų sukaktuvių. Rodos tam plano iš Centro Valdybos niekas nenustatė, o iš kitos pusės ir nėra reikalinga, kadangi tas priguli grynai nuo kuopoms patogumo prisirengimui, kada laikas geriausias pasitaiko. Iki galo šių metų nedaug jau laiko yra, bet vis dar galima suspėt. Nekurios kuopos jau prie to rengiasi, ir nelaukiama ar joms bus paskirta diena. Kurios nieko nesurengs ir tai nebus bausmės joms už tai.

Vienok visų kuopų priderystė butų 25 metų savo organizacijos gyvavimo sukaktuves apvaikščioti kaip katra išgali: rengdamos prakalbas, vakarėlius su perstatymais, arba vakarienes, kur sukvietus savo kuopos narius ir šiaip veikėjus galima sukaktuves paminėti.

Kitas dalykas. Šįmet yra 600 metų nuo Vilniaus įsteigimo kaipo Lietuvos sostinės. T. M. D. kuopoms geriausia tas sukaktuves apvaikščioti subendrinus su savo organizacijos sukaktuvėmis. Abu tie paminėmai sudėti į vieną bus sykiu ir publikos patraukimu ir atlikimu patriotinio darbo.

Vilniaus įsteigimas buvo Gedimino viešpatavimo dienose. Gediminas paliko Lietuvos valdovu 1315 metais, ir 1915 metais, kada Lietuva pradėjo tikrai imtis nepriklausomybės išgavimo, pažymėjo Lietuvos atbudimą 600 metams praėjus nuo to kai Gediminas, vienas iš galingiausių Lietuvos valdovų, Lietuvą buvo padaręs žinoma pasaulyje. Dabar ji vėl likus žinoma visose žemės dalyse, tik mums prisilaikant Gedimino dvasios. Jo sostinės įsteigimo paminėjimas 600 metų išgyvavus, po jo didelių kovų išlaikymui Lietuvių tikėjimo, kuris ir buvo vienintėliu, gal but, dalyku išlaikiusiu Lietuvystę iki šių dienų, yra labai reikšmingas lietuviams. Jei labai svarbu mums. Apie Vilnių susikurė paskiausiasis musų senovės tikybos centras, ir Vilnius buvo centras viso to kas mums po šiai dienai yra dar žinoma. Vilniuje Gediminas pareiškė apkantą kitų tikėjimų ir rasių, bet pasisakė laikysiąsi pats savo. Jei Lietuva butų anksčiau atsižadėjus savo seno tikėjimo, ji butų greičiau likus nuslopinta, ar butų patekus į kitokias aplinkybes, kurios butų reiškę pabaigą musų tautos. Už kokių 550 metų. nuo Gedimino viešpatavimo čia Amerikoj įsisteigė Tėvynės Mylėtojų Draugija. Tais laikais jau Lietuva buvo pavergta, na ir ši organizacija ėmėsi darbo—palaikymo lietuvystės Gedimino ainiuose, ir pertai subendrinimas šių dviejų žymių sukaktuvių paminėjimo bus T. M. D. kuopoms didelių nuopelnu.

Kitokį veikimą kuopos pačios nusistatys. Patartina dabar, pasinaudojant proga, dar rengti prakalbas, paskaitas Dr. A. L. Graičunui, kuris nuo spalio vidurio iki beveik galo metų pasirengęs važinėti po kolionijas su paskaitomis. Dr. Graičunas yra uolus TMD. darbuotojas, taigi jam vakarų rengimas TMD. kuopose butų gražiu pasitarnavimu apšvietai.

Šiose dienose TMD. Literatinės Komisijos pirmininkas V. K. Račkauskas yra Lietuvoje. Jam Centro Valdyba pavedė pasitarimą su Lietuvos spaustuvėmis išleidimui didelio veikalo "Istorijos Braižiniai." Jei gerai viskas pasiseks, nariai netrukus to veikalo pirmą knygą gaus. (Jų bus trįs knygos). Prie to, gerb. Račkauskas tarsis su Lietuvos išleistuvėmis apmainymui TMD. knygų ant Lietuvoj leistų geriausių veikalų. Jei pavyks, nariai dar šią ankstyvą žiemą gaus po naują knygą ar dvi.

Auginkite kuopas. Atkvieskite senus narius į savo tarpą. To jusų meldžiame. Tas jusų trusu gali įvykti. Kiek Centro Valdyba dirbtų, jai taipgi reikalinga ir kuopų atsidavimas darbui. Daugelis kuopų pareiškė man savo pasiryžimą dirbti su mumis. Kitos to ypatiškai nepranešė, bet jos pasiryžę yra dirbti lygiai su kitomis kuopomis, ar net daugiau. Mat, ne visos lygiai jiegų turi.

Kuopų atsidavimas savo organizacijai priduoda Centro Valdybos nariams daugiau drąsos imtis didesnių veikalų leidimo. Juos nariai neužilgo pradės gauti.

K. S. Karpavičius,
TMD. Pirmininkas.

KAS VEIKIAMA KUOPOSE.

DETROIT, MICH. Vietos T. M. D. 68 kuopa nelaikė susirinkimų vasaros laiku — mat, nariams norėjosi turėti šiek-tiek atastogų... Pirmas susirinkimas po atostogų įvyko nedėlioj, 24 d. rugs. Lietuvių svetainėje, kuris buvo skaitlingai lankytas.

Pirmininkui perskaičius Centro sekretoriaus pranešimą apie išsiuntinėjimą Psichologijos Vadovėlio, kuopos sekretorius tuojau tą knygą išdalino nariams. Narių upas pakilo — apsireiškė noras darbuotis, kad dar daugiau TMD. galėtų knygų išleisti.

Vaduodamosi Seimo nutarimu, kad TMD. kuopos rengtų TMD. 25 metų sukaktuvės, ši kuopa vienbalsiai nutarė rengti. Programas susidės iš paskaitų, dainų bei muzikos. Apvaikščiojimui surengt išrinkta veiklus komitetas iš: F. Motuzas, K. Butis ir J. Overaitis. Manome, kad tame reikale Centro Valdyba patieks bendrą planą visoms kuopoms.

Apart to dar nutarta surengti ir kitą pramogą — gražų koncenrtą. Yra nužiurėta dainininkė Ona Pocienė iš Chicagos.

Taigi, liaudies švietimo ir jos sielos tobulinime daug užsibriežta, tečiaus tam begalo yra reikalinga spėka — reikia, kad prie šios kuopos prigulėtų kiekvienas doras lietuvis bei lietuvė. Todėl kviečiame detroitiečius stoti į šią garbingą organizaciją. Šiame susirinkime prisirašė trys geri tėvynainiai. Kadangi dabartinis organo vedėjas V. Širvydas išreiškė pageidavimą, kad kuopos suteiktų žinių iš savo darbuotės, todėl tapo išrinkta kuopos korespondentas K. Šnuolis.

Baigiant susirinkimą pirmininkas kvietė narius stoti su Centro Valdyba, kad kodaugiausia butų galima išleisti raštų.

TMD. 68 kp. Korespondentas.

Dievas yra žodis įšreikšti ne mus idėjas, tik jų stoką.
—John Stuart Miller.

EKSKURSIJA KAS SUBATĄ

Į Kauną $107.60; Liepojun $107 ir $5.00 war tax

Iš Kauno ir Liepojaus į New Yorką $106 ir $8.00 head tax.

PINIGŲ SIUNTIMAS LIETUVON.

Amerikos Doleriais ir Auksinais žemiausiu dienos kursu.

Pinigus Lietuvoj gauna arčiausiame pašte laike 25-30 dienų.

P. MIKOLAINIS
53 Hudson Ave, Brooklyn, N.Y.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SJVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $400,000.00.

Nuo šusiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai. ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Jau Gatava

NAUJA KNYGA!

PRABENGTIS LIETUVIŲ TAUTOS SENOVĖJE.

Parašė Dr. J. Sliupas.

Formatas 9X12, 47 puslapių tik 25c.

Ši nauja knyga tik užbaigta spausdinti. Joje nušviečiama visų Prabengtis Liet. Taut. Senovėje. Visos jos giminingos tautos, jų kovos ir tt. Naudinga kiekvienam lietuviui. Tad papuošk savo knygynėlį su šia nauja knyga.

"SANDARA"

327 E St., So. Boston, Mass.

"Gydytojas"

Mėnesinis žmonių sveikatos žurnalas. Mokina kaip apsisaugoti nuo visokių ligų. Prenumerata Metams $1.00.

"GYDYTOJAS"
3310 S. Halsted St., CHICAGO.

Tel. S. B. 2488

DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
506 Broadway, S. Boston.
Valandos: 9-11, 2-4, 7-9.

KONSERVATORIJA

Lietuvių Muzikos Konservatorija pradėjo muzikos mokslo semestrą iš 9 d. rugsėjo. Niekuomet nevėlu but Garcia, Masini ar Galli-Curci, jeigu pradėdi mokslą rimtai ir patvariai. Ateik ir pasirink tinkamą sau laiką ir mokykis.

Darbo žmogui yra gyvu reikalu mokyties dailės, nes šių dienų darbas labai vienodas ir jis užsmaugia žmogaus mintį, atbukina ją; tad menas paveiks daugiau į dirksnius ir intellektas netik atgaus savo pajiegas, bet dar stiprės.

Už 10 pirmųjų lekcijų dainavimo ar harmonijos—15 dol.

Už 10 pirmųjų lekcijų piano, smuikos ar kito instrumento — 13 dol.

Adresas: 769 Broadway, South Boston, Mass.

Mikas Petrauskas, direktorius.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

SVEIKATA ir TURTAS

Daugel žinių yra naujai paskelbta apie suradimus stebėtinos įtakos, kokią į žmogaus sistemą daro elementas, vadinamas VITAMINAIS. Tie suradimai privedė prie eilės mielių preparatų, kurie buvo išmėginti pažymesniuose ligonbučiuose su stebėtinomis pasekmėmis.

Kad tie tyrinėjimai buvo daromi, ir visuomenė naudojosi gydančiais efektais mielių toblytėlių, burelis farmacentinių chemistų Chicagoje ir Indianapolyje darė mėginimus, kaip padidinti veiktę mielių VITAMINŲ toblytėlių iki pilniausio saiko—jie pamatė, kad čiukurys da nėra pasiektas. Pasekmės yra YEASTOLAX—svieto.

DIDŽIAUSIOS SVEIKATOS MIELIŲ TOBLYTĖLĖS.

YEASTOLAX yra svieto didžiausias sveikas mielių paliuosuotojas. Yra mokslo naujausias išvystymas skanių mielių. Jis netik turtingas Vinaminais, bet taipgi turi savyje brangintiną, sveikatą budavojantį paliuosuotoją —ypatybę, kurios jokios kitos mielės neturi. Sudaryta skanių toblytėlių formoje—labai malonų imti ir patogu pasekmėse. Vaikai mėgsta jas ir jos jiems yra labai naudingos. Jei kenčiate nuo

"REUMATIZMO," UŽKIETĖJIMO, NEVIRŠKINIMO, IŠBĖRIMŲ, BRONCHITO, ŠUNVOČIŲ ARBA NETYRO KRAUJO

arba jei jus nervai kaip nors užgauti; arba jei norite turėti gražią, tyrą, sveiką konmpleksiją; arba jei jus viduriai ne tvarkoje, mes norime, kad jus pamėgintumėte dėžutę mus STEBĖTINO SVEIKATOS ATBUDAVOTOJO, YEASTOLAX.

Tarpe jo įvaiarių elementų, YEASTOLAX turi viršiausius VITAMINUS, kurie, kaip mokslas atrado, yra butinai reikalingi pilnai sveikatai ir kuno gajumui. YEASTOLAX taipgi turi ypatybę, kad be dieglių ir lengvai paliusuoja vidurius, turi švelnią vidurių reguliavimo galę, kurios pasekmes jus labai greitai pajuntate.

Paliuosuojantieji elementai, įdėti į YEASTOLAX, yra sumaniausiai sujungti su kitais svarbiais, kuną budavojančiais elementais, kas šią toblytėlę padaro labiau pageidaujama, nė kaip kokį nors kitą mielių mišinį iki šiol pasiulytą.

Palaikydami savo gajumą ir stiprumą bevartojant YEASTOLAX, duosite savo sistemai galę kariauti prieš įsiveržiančius mikrobus, kurie nuolatos veržiasi įsiveisti žmogaus kune; įsiesti į sistemą ir sunaikinti pačią gyvybę. Nėra galimybės perdaug kalbėti, kad kiekvienas turi privalumą prieš save ir prieš šeimyną stengties buti ko sveikiausias ir ko stipriausias. Žmogaus organizmas yra stebėtina mašina, kuri normalėse aplinkybėse pati suranda sveikatos balansą. Bet dėlei mus dienų metodų rafinuoti valgius (panaikinant sveikatą budavojančius vitaminus) ir mus abelno gyvenimo budo, musų kunui nėra duodama pusės progos, ir iš to yra pasekmė, kad besiveržiantieji mikrobai ir užsikrėtimai tankiai randa neapsaugotą ir lengvą auką.

GERIAUSIOS VITAMINŲ MIELĖS.

Vandenyje tirpstantysis Vitaminas B, gausioje proporcijoje esantis YEASTOLAX'E, yra elementas, kurs turi galę budavoti kuno nervus ir duoti kuno mezginėliams pasipriešinimą ligoms, ir butinai reikalingas prašalinimui blogų įtakų ant kuno nuo civilizacijos. Labai jautrios vidurius reguliuojančios YEASTOLAX'O ypatybės padaro iš jo geriausią kuno budavotoją. Jei jus skilvys yra silpnas ar lepus, arba kuris yra betvarkėje, YEASTOLAX jums stebėtinai prigelbės ir duos jums jausties kaip naujas žmogus.

Tiktai kaipo ypatingą paraginimą — kad greičiau įvesti YEASTOLAX—mes per trumpą laiką duosime kiekvienam, kas atsiųs $1.00 padengimui lėšų gerokos dėžės YEASTOLAX'O.

VISIŠKAI DOVANAI
50,000.00 RUBLIŲ

Rusijos rublis buvo vertas 55c. už rublį, duodamas viršpaženklintai sumai $27,500.00 vertės.

Taupinkite šiuos pinigus; daugel lobių sukrauta perkant užrubežės pinigus po karės. Yra gandai, buk $50,000,000,000.00 vertės radium'o yra surasta Rusijoje ir spauda kreipia domę į Amerikos milžiniškus projektus aliejaus ir kitų pramonių, kurios yra kreipiamos į Rusiją. The Chicago Tribune Rugp. 12 d. primena naują kanalą, kurs yra naujai atidarytas siuntinėjimui tarp Rusijos, Vokietijos, Persijos ir Centralės Azijos, suteikiant naują šaltinį žaliosios medžiagos Rusijos-Vokietijos kombinacijai, ypatingai aliejaus, manganeso ir vario, ir atidarant turtingą Persijos ir Vidurinės Azijos vaizbą su Vokietija ir Rusija. Pagalvokite, ką tas reiškia. Tikrai, jus negalite niekais praleisti progos įsigyti šiuos rublius.

GVARANTAVIMAS PINIGŲ SUGRĄŽINIMO.

Mes norime, kad kiekvienas Amerikoje, kam tik reikalingi mus vaistai, pareikalautų YEASTOLAX'O pakelio. Šiuo budu mes norime sparčiai išgarsinti jo ypatybes. Stebėtinos YEASTOLAX'O reguliuojančios ir gydančios ypatybės yra daugel kartų vertesnės už jo lėšas. Džiaugsitės iš jo — mes tą gvarantuojame. Jus nieko nerizikuojate, nes mes sugrąžįsime pinigus, jei butumėte nepatenkinti iš YEASTOLAX'O.

Tie 50,000 rublių yra jums pasiulyti kaipo ypatingas paraginimas. Juos gaunate dykai. YEASTOLAX'O dėžė visvien yra $1.00. Mes gvarantuojame, kad daugiau nė kaip busite patenkinti iš šių sveikatą budavojančių toblytėlių. Tik išpildykite blanką apačioje ir atsiųskite paštu pridėję $1.00. Gausite dėžę YEASTOLAX'O ir 50,000.00 rublių be jokio vilkinimo. Užganėdinimas gvarantuotas, arba pinigai atgal. Atsiminkite, kad šis pasiulymas yra tik trumpam laikui, tad, dėlei jusų sveikatos ir ateities, sukrusk šiandie.

100,000.00 Rusijos Rublių dovanai su $2.00 užsakymu YEASTOLAX'O, kol tų rublių ištesėsime. Mes pasiliekame sau teisę grąžinti jusų užsakymą, jei musų Rusijos Rublių išteklius bus išsibaigęs.

Yeastolax Company

1253 So. Michigan Avenue, Dept C 263, Chicago, Ill.

PILNAS KUPONAS ŽEMIAU.

YEASTOLAX COMPANY
1253 So. Michigan Avenue,
Dept. C 263 Chicago, Illinois.

Meldžiamieji atsiųskite man YEASTOLAX'O pakelį ir 50,000.-00 Rusijos rublių. Rasite už tai įdėtą $1.00. Jus privalysite sugrąžinti man pinigus, jei aš nebučiau patenkintas.

Vardas .....

Adresas .....

Miestas .....

Pašto ženkleliai priimami mažų kainų.

Vietos žinios.

IŠLEISTUVIŲ VAKARĖLIS.

Bostono Sandariečiams buvo garbė sutikti musų gerb. svečius iš Lietuvos gerb. B. Žygelį ir L. Natkevičių, taipgi bostoniečiams teko garbė juos ir išleisti atgal Lietuvon.

Išleidus gerb. B. Žygelį, štai ir vėl mums buvo garbė surengti išleistuvės ir gerb. kap. Ladui Natkevičiui. Natkevičiaus išleistuvių vakarėlis pasidarbavimu vietinės Sandaros 7 kuopos įvyko spalio 22 d. Sandariečių salėje, 327 E St., So. Bostone. Į šį išleistuvių vakarėlį susirinko skaitlingas svečių burelis, vyrų, moterų ir merginų, buvo linksmas ir su turiningu programu, kuriam vadovavo vietos veikėjas Stasys Mockus.

Programo pildyme pirmiausia kalbėjo Sandaros adm. K. J. Paulauskas, paskiaus J. Brazdžiunas, S. Norkunas, Sandaros Redaktorius V. J. Šliakys, studentas Nadas Rastenis, V. P. Jankauskas. Visi kalbėtojai padarė apžvalgą gerb. svečių nuveiktų darbų ir tų darbų vaisių, kurie jau mums yra žinomi. Taip gi linkėjo gerb. Natkevičiui konogeriausios kelionės Lietuvon, ir ten sugrįžus nepamiršti amerikiečių lietuvių.

Toliau sekė muzikalis programas: dainavo N. Rastenis, Z. Neveckienė, ir dvieilis kvartetas, kuriems akomponavo komp. M. Petrauskas.

Po muzikalės programo dalies kalbėjo gerb. L. Natkevičius, kuris savo ilgoje kalboje apibudino visus savo darbus Amerikiečių lietuvių tarpe ir visas Sandariečių pastangas ir triusą tame bendrame darbe. Taipgi nurodė Sandariečių viešingumą ir draugiškumą, kad visose kolionijose juos simpatiškai ir viešingai sutikdavo ir savo triusu, savo centais, padėjo vienminčiams Lietuvoje kovoje prieš juodąją galybę. Taipgi jis pareiškė, kad tas draugiškumas, kuris yra užmegstas, bus palaikomas toliaus, ir laikui bėgant kaip Amerikoje Sandariečiai, taip Lietuvoje Liaudininkai ir Valstiečių Sąjunga užims vadovaujančią rolę Lietuvos valstybės gyvenime. Po svečio kalbos buvo sugiedota Lietuvos Himnas, ir tuomi programas užsibaigė. Potam sekė įvairus žaislai iki vėlybo vakaro.

Rep.

UŽGAUNANTIS LIETUVĄ PRANEŠIMAS.

Spalio 20 d. "The Boston Post' talpina neseniai iš Lietuvos grįžusio d-ro J. C. Landžiaus-Seymour paveikslą ir jo nupasakojimus apie Lietuvą. Nė lenkų laikraščiai labiau Lietuvą paniekinančių straipsnių neprasimano, kaip šie d-ro Landžiaus papasakojimai "Postui." Straipsnio antgalvis didelėmis raidėmis skelbia: VANDENS GĖRIMAS KRIMINALIS: **Uždraustas Lietuvos Įstatymų — Degtinė 20 Markių.**

Toliaus taip rašoma: "Jis (t. y. d-ras Landžius) sako, kad naujoji Lietuvos Respublika yra įkunyjimas 20-jo šimtmečio utopijos."

Toliaus dr. Landžiaus pasakojama, kad nors vandenį gerti nevalia dėlei mikrobų, bet visokių kitų gėrimų, nuo arbatos iki degtinės, esą begalės. Degtinė tik 20 markių ypas, už cento vertės markių gali pavaišinti minią ir policijoje gali bausmę užsimokėti kita Kaizerio pinigų pora saujų.

Biznio vyrai dėvi šlykščius dryžinius, moters vaikščioja basos, nes jos mėgsta laisvę, geriausi ponaičio rubai esą 12,000 markių arba, anot Landžiaus, $10.

Anot Landžiaus, visas Lietuvos oras pilnas ligų mikrobų, įsiveisusių iš Bolševikinės Russijos. Išvažiuojant iš Lietuvos reikia įsigyti naujus, mikrobų neužterštus drabužius. Pats Landžius (Seymour) patrotinęs tris geriausius Bostone siutus garnitūrus, kol išvažiavęs iš Lietuvos...

Ką mano d-ras Landžius tokias žinias paduodamas anglų spaudai?

Reikia priminti, kad tai tas pats d-ras Landžius, kurs užpeitą nedėlią buvo sušaukęs bažnytinėj svetainėje mitingą, kuriame jo draugai išnešė rezoliucijas, reikalaujančias daugiau priespaudos Amerikos lietuviams. (Žiur. pereitos savaitės "Sandaroj.").

DRĄSUS PLĖŠIKAS.

Pereitą seredą ant Washington St., pasirodė drąsus plėšikas. Pačiam žmonių judėjimo laiku, jis smogė su plyta į auksinių daiktų krautuvės langą, pramušęs langą pagriebė virš $500 vertės brangių daiktų ir leidosi bėgti, bet kad žmonių buvo pilnos gatvės, tai pabėgti nepavyko —jį pagavo.

TURTAI SUGADINO MEILIŠKĄ GYVENIMĄ.

Tula Lola Peabody skundžiasi ant savo vyro, kuris turi ofisą N. 8 Arlington St., buk turtai jam apsuko galvą, ir jis jos nemyli. Minėta Lola Peabody turi 40 metų, tai jos vyras jai sako, kad jis ant jos norįs išsunaikyti kitas dvi po 20 metų amžiaus, kas sudarys 40 metų skaitlinę. Aš manau, kad jokis ženočius nesipriešintų tokiam planui.

PLĖŠIKAI APIPLĖŠĖ KOLEKTORIŲ.

Pereitą subatą du jauni plėšikai sutiko Doumorth gatvėje Co-operative Grocery Co. kolektorių, ir grąsindami su revolveriais atėmė virš $3,000 ir pabėgo. Minėtas kolektorius, H. Hurley gyvena 130 Cushing St., Dorcheste, Mass.

VISŲ ŽINIAI.

Nepamirškite, kad subatos vakare, spalio 28 d., Lietuvių Salėje Gabijiečiai sulošs du veikalu: "Verpėja Po Kryžium" ir "Balon kritęs, sausas nesikelsi." Kuris tik atsilankys į šį perstatymą, turės daug puikių įspudžių ir saldaus juoko.

Nepamirškite atsilankyti!

Rengėjai.

DIDELĖS RISTYNĖS.

Ketvergo vakare, Grand Opera House bus didelės ristynės, risis P. Žininskas su greku Geo. Katsonaras. Taipgi risis ir kitos dvi poros.

SIMANO DAUKANTO MOKYKLOS ATSKAITA.

1922 m. aukų surinkta nuo pavienių asmenų ir draugysčių:

Draugystės aukojo šios: Lietuvių Balso draugystė $10.00, A. L. T. Sandaros 7 kuopa $10.00. Pavieniai asmens aukojo šie: A. Ivaškevičius (Ivas) $10.00. S. Vileišis $5.00. A. Jankauskas $5. So. Boston Hardward Co. J. Klimas ir P. Bolis $2.00. Po $1.00: K. Kilkus, F. Masilionis, F. J. Bagočius, A. Raškauskas, P. Korzon, P. Jankunas, N. Gendrolis, J. Auskelis, J. Sokas, K. Šidlauskas, S. Mikelsonas, S. Moc-kus, V. P. Jankauskas, S. Jokubauskas, M. Vienis, M. Neseckas, A. Juodgudis. J. Grevіškis $2.00.

Smulkių aukų surinkta $1.07, viso buvo surinkta $62.07. Nuo seniau buvo pas kasierių likę $56.36. Viso pinigų buvo pradedant mokyklą $118.43

Išmokėjimai.

Mokytojams ir kitos smulkesnės mokyklos išlaidos $75.62. Kadangi išmokėta iš $118.73 $75.62, tai lieka pas kasierių kitiems metams mokyklai $42.81.

Simano Daukanto Mokyklos valdyba taria visiems gilią padėką už jų aukas.

Pirm. A. Juodgudis,
Rašt. B. Kontrimas,
Kasin. A. Sinkevičius.

LIETUVOS ŽINIOS. STEIGIAMOJO SEIMO PABAIGA.

Baigdamas savo darbus Steigiamasis Seimas pastarąją sąvaitę posėdžiauti kasdien.

Skubiai priimama visa eilė etatų, pakeitimų bei papildymų ir šiaip įstatymų —įstatymėlių.

Priimamas biudžetas II-ju ir III-uoju skaitymais papunkčiui.

Krikšč. dem. blokas naudodamasis savo dauguma baigia svarstyt II-ju skaitymu "Pradedamosioms mokykloms įstatus." Tikisi projektą priimt ir III skaitymu.

Posėdžiai manoma baigt penktadienį ar šeštadienį.

Penktadienį X. 6 d. rytiniame posėdy referentas d-ras Steponavičius pranešė įdomių ir net stebėtinų žinių iš Fin. Prek. ir Pram. Ministerijos revizijos.

Vakariniame posėdy kr. demokratai priima "Pradedamosioms Mokykloms Įstatus." Opozicija pasitraukia.

MAISTO SIUNTINĖJIMAS RUSIJON.

Lietuvos Raudonasis Kryžius praneša, kad priiminėjimas Lietuvoje maisto siuntinių Rusijon Vyriausiojo (d-ro Nanseno) komisariato vardu perduotas L. R. Kryžiaus Draugijai.

Nanseno komisariatui pasisekė įsteigti Rusijoje eilė sandelių, iš kurių yra davinėjami ir siuntinėjami maisto pakėtai į visas Rusijos dalis. Sandėliai yra Maskvoj, Petrapilyj, Kieve, Charkove, Minske, Samaroje, Saratove, Odesoj, Sevastopolyj, Rostove D. Novorosyiske, Caricine ir Kazanije.

Kiekvieno maisto pakėto kaina — 2½ dolerio.

Pakėte yra 7½ kg. baltų miltų, 2 dėžės kondensuoto pieno, 1 kg. lašinių, 1 kg. cukraus, 1 kg. ryžių ir 200 gr. arbatos. Žydams gali buti davinėjami košeriniai pakėtai tą pačią kainą. Kiekvienas asmuo gali gauti per mėnesį ne daugiau dviejų pakėtų.

KIEK KAUNUI REIKIA MAISTO.

Kauno miestui reikalinga maisto produktų 1 dienai prasimaitinimui: 4 vagonai bulvių; 2 vag. rugių; 1 v. kviečių; 2 v. mėsos; 2 v. daržovių; 4 v. pieno ir pieniškų produktų; 1 v. miežių; 1 v. kiaušinių.

("Liet. žin.")

Rodymas į busiantį svietą niekados nesulaikys musų piktybių; vien tik nušvietimas šio svieto gali mums pagelbėti. —

Walt Whitman.

Pakirpti plaukai ir pleiskanos nėra maloni kombinacija. Tos nešvarios baltos pleiskanų lupynos sunaikina gražiausius kiekveno plaukus.

Ruffles

yra mirtinu priešu pleiskanų. Tik kelis kartus panaudojus jas iš galvos visiškai pranyks pleiskonos. Palaikymui sveikos galvos odos ir gražių žvilgančių plaukų, naudokit *Ruffles*.

Kaina 65 centai aptiekose, arba už 75 centus prisiunčiame tiesiai iš labaratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

Draugysčių Domie!

"Gydytojas" platina sveikatos dėsnius netik spausdintu žodžiu, bet jau pasirengęs skleisti sveikatos principus gyvu žodžiu: "PASKAITOMIS - PRELEKCIJOMIS."

Draugystės, norinčios tokių paskaitų, malonėkite kreiptis "Gydytojo" Administracijon:

3310 S. Halsted St.,
CHICAGO, ILL.

Reikalingas Užsiėmimas

Moteris, dirbusi 7½ metus S. L. A. raštinėje, jieško vietos. Gali vesti korespondenciją lietuvių ir anglų kalbose, daro vertimus; turi patyrimą ir supranta laikraščio bei spaustuvės administraciją. Teiksitės atsiliepti:

O. P.
"Sandaros" Administracija
327 E St., So. Boston, Mass.

TEATRAS

"VERPĖJA PO KRYŽIUM"
ir
"BALON KRITĘS SAUSAS NESIKELSI"

Rengia "GABIJA,"

Subatoj Spalio-Oct. 28 d. 1922

LIETUVIŲ SALĖJE

Kampas E ir Silver Sts, So. Boston, Mass.

Pradžia 7:30 val. vak.

Broliai ir Sesutes!

Lai buna visiems Bostono ir apielinkės lietuviams žinoma, kad Dramos ir Muzikos Draugija "Gabija", stato scenoje du veikalu: F. Omankovskos triveikmę, iš lietuvių XV šimtmečio gyvenimo, pasaką: "VERPĖJA PO KRYŽIUM" ir garsaus Francuzų rašėjo, Jean Moliere'io, labai juokingą, triveiksmę komediją: "BALON KRITĘS SAUSAS NEKELSI." Nors, kaip matot, autoriai ne lietuviai, bet veikalai yra labai pritaikyti lietuvių scenai. Taigi dailę mylinti lietuviai, pasinaudokite šia nepraleistina proga ir ateikit pasižiurėt "Balon Kritusio" ir "Verpėjos po Kryžium."

Visus nuoširdžiai kviečia atsilankyti "G A B I J A."

SKAITYKITE "DIRVĄ"

"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IŠ DIDŽIŲJŲ (8 PUSL.) SAVAITINIŲ LAIKRAŠČIŲ!!!

Suv. Valstijose metams	**$2.00**
Pusei metų	**$1.00**
Kanadoje metams	**$2.50**
Pusei metų	**$1.25**
Lietuvoje ir kitur metams	**$3.00**
Pusei metų	**$1.50**

Reikalaukit kopijos pažiurėjimui — siunčiama visiems dovanai. Reikalaukit "Dirvos" Katalogų.

"D I R V A"

7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

VIENYBĖ

DU-KART SAVAITINIS NEPRIKLAUSOMAS LAIKRAŠTIS.

Eina jau 36 metai. Tas rodo, kad savo turiniu ji žmones patenkina. Ir teisybė — joje telpa visad gyvi dienos straipsniai ir žinios, ir istorinių nuotikių aprašymai. Paskutiniu laiku tilpo:

"Mano Paskutinė Kova prieš Bolševikus," rašyta A. Kerenskio.
"Mirties Vamzdelis", Detektyvo apysaka.
"Žvaigždžių Sistema prof. Šukerto.
"Parsikvietė" Rudyardo Kiplingo apysaka.

Kiekviename numeryj yra ko įdomaus. Jei nematei "Vienybės" prisiųsk adresą, ir gausi numerį pažiurėjimui. Kaina metams $3.50, keturiems mėnesiams — $1.00.

"VIENYBĖ"

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

REAL ESTATE BROKERS

Gerbiami Tautiečiai! Mes turime pardavimui namų ir už pigią prekę. Tad pasinaudokite gera proga. Taipgi senus namus išmainome ant naujų. Tel. So. Boston 2335

J. M. PELDŽIUS ir J. M. ŠUKYS
343 Broadway, So. Boston, Mass.

John F. Concannon Co.

P. RAMANSKIS IR V. TRAKIMAVIČIUS.
(Savininkai.)

Geriausio visokios rušies toniko išdirbėjai. Musų tonikas yra geriausias visoje apielinkėje. Tad reikalaukit jo.

92 A St., Kampas Third St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2037-W.

ANT PARDAVIMO

Gerai išdirbtas biznis per 20 metų. Grocernė ir Bučernė, vieta apgyventa visokių tautų, daugiau biznio daro už cash, negu kreditą. Prekė $4500. Visus cash, platesnių žinių kreipkitės pas:

D. J. OLSEIKA (42)
Real Estate and Insurance
425 Broadway,
South Boston, Mass.

PAJIEŠKAU kambario Cambridge'ui pas lietuvišką šeimyną, kuri butų netoli Technologijos ir turėtu gerą šviesą ir šilumą.

Atsišaukime į "Sandarą."

ANT PASISAMDYMO

Žėminis automobilius dėl vestuvių, krikštynų ir tt. (45)

MARTIN VALIULIS
Crowell St.,
Dorchester, Mass.
Tel. Dorch. 5308-R.

Ofiso Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Puiki Lietuviška

U Ž E I G A

pas

ANTANĄ TAMULEVIČIŲ

300 Broadway, S. Boston Mass.

Ligoniai Kurie Sergate

Reumatu, Dusuliu (Ashma). Nervų liga, širdies liga, nuomariu, veneriškomis ligomis ir tt. Visų ligų neminiu, bet bile ligą turi, ar kas tavo šeimynoje turi, nuo didžiausios ligos iki mažiausiai; galite duoti antrašą, o gausite rodas ir receptus dykai. Įdėk už du centu stampą ir gerą antrašą. Dabar geras laikas, vasara ir tiktai šitam laike jus patys save namie pagydysite. Bandykite naminio gydymo —patys sau. Čia turite progą su gvarantavimu, bile tik jus tą darysite — pasveiksite. Rašykite pas:

ALEX R. SALVIS
P. O. BOX 96 Dalas, Pa.

LIETUVIŲ GARAGE

Parduodame visokius automobilius, dalis ir reikmenis (supples). Išrandavojame automobilius dėl pasivažinėjimo; ir užlaikome ekspertą mekaniką dėl sutaisymo mašinas.

PETRAS JAKIMAVIČIUS.
541 East Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 51370.

AKIŲ SPECIALISTAS.

Silpnos akys sudaro didžiausią žmogui nelaimė. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse šviesa užgestų. Štai faktas: "Septyni žmonės iš dešimties turi dėvėti akinius." Ar jus tikrai žinote, kad jusų akys geros?

Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsireiškia, kreipkitės į patyrusį akių specialistą

J. L. PAŠAKARNIS, O.D.
377a Broadway, cor. E St.,
So. Boston, Mass.

OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis pagal sutartį.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitu smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavi-